ФЕВРАЛИИН 10—СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ ҺУНГАЛТА ХЭХЭ ҮДЭР

Всесоюзная БИБЛИОТЕКА

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 30 (4922) | 1946 он, февралиин 8, пятница | Сэн 20 мүнгэн

Большевигүүдэй парти болбол арадай найдабарида болон коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудые һунгагшад дэмжэхэ байһанда яахадаа этигэнэб гэхэдэ, советскэ хүнүүд хадаа арад зоной үндэһэн ашаг туһада таараха байһан партиин политикын зүб байһанда олон жэлэй дүршэл дээрэһээ этигэн ойлгоһон, большевигүүдэй партиин бүхы ажал-ябуулгань—арад зондо ами бэеэ хайрлангүйгөөр алба хэһэн ябадал байһыень этигэн ойлгоһон байха юм.

(Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедэй хандалгаһаа).

КОММУНИСТНУУД БА ПАРТИЙНАБЭШЭ ХҮНҮҮДЭЙ БЛОГОЙ ИЛАХЫН ТҮЛӨӨ

«Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитет болбол манай Эхэ ороной саашадаа сэсэглэн һалбархын түлөө, манай орон дотор коммунизмын гүйсэд илахын түлөө гансалдэ большевистскэ партиие тойрон, Советскэ Союзай арадуудай вождь нүхэр Сталиние тойрон СССР-эй Верховно Соведтэ хэхээ байһан һунгалтада улам нягтаар жагсажа ерэхыень бүхы өрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэн ба эрэгтэй эмэгтэй таряашан, Улан Армиин ба Уһан Сэрэгэй Флодой сэрэгшүүд, советскэ интеллигенци, бүхы һунгагшадые уряална».

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедэй хандалга соо хэлэгдэһэн үгэнүүд эхинһээн абаад һүүлдэө хүртэрөө большевистскэ парти ба советскэ арадай хоорондоһи нягта холбооной нэгэ үзэлтэй байна. Энэ үгэнүүдые бүхы советскэ арад зон, тэрэ тоодо манай республикын эрэгтэй эмэгтэй ажалшад угаа хүндэтэйгөөр угтаха зуураа, энэ түүхэтэ документтэй гүнзэгыгөөр танилсахын тулада суглаанууд болон митингнууд дээрэ олоороо сугларжа, тус хандалгые айхабтар халуунаар хүлеэн абажа байнад.

Мүнөө ССР Союзай Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэжэ, регистрацида ба бюллетеньдэ оруулагдаһан манай арадай эрхимэй эрхим хүбүүд ба басагад өөһэдынгөө һунгагшадтай уулзажа байна. Большевистскэ партиин ба советскэ арадай найдабарита эрхим хүнүүд һунгуулиингаа округуудта ошожо, тэндэхи һунгагшадта Ленин-Сталинай парти, советскэ Правительствын ба арадуудай агууехэ вождь Советскэ Союзай Генералиссимус нүхэр Сталинай сэсэмэргэн хүтэлбэри ба жолоодолго доро ябажа манай ороной түйлаһан түүхэ дээрэ үзэгдөөгүй ехэ илалтанууд тухай, бидэнэрэй саашадаа хэхэ хэмжээлэшэгүй ехэ зорилгонууд тухай тодо һонороор хэлэжэ, советскэ арадые имагта коммунизм байгуулха зам тээшэ зоригжуулнал.

Өөрынгөө бии болһонһоо хойшо имагта ажалшан арадтай нэгэн хамта ябажа, тэдэнэртэй хамта түүхэтэ илалтануудые түйлаһан большевистскэ парти—Ленин—Сталинай парти болбол «арадай найдабарида болон коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудые һунгагшадай дэмжэхэ байһанда яахадаа этигэнэб гэхэдэ, советскэ хүнүүд хадаа арад зоной үндэһэн ашаг туһада таараха байһан партиин политикын зүб байһанда олон жэлэй дүршэл дээрэһээ этигэн ойлгоһон, большевигүүдэй партиин бүхы ажал-ябуулгань—арад зондо ами бэеэ хайрлангүйгөөр алба хэһэн ябадал байһыень этигэн ойлгоһон байха юм».

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедэй хандалгые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаһан бүхы советскэ арад зон болбол «Советскэ Союзай арадуудай мүн саашадаашье эрхэ сүлөөтэй ба тэгшэ эрхэтэй байхые хэн хүсэнэб, СССР-эй арадуудай хоорондохи хани барисаанай мүн саашадаашье бүхэжэхэ ябадалда хэн эрмэлзэнэб, тэрэ хүн болбол коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосовалха байна» гэжэ үнэн зүрхэнһөө омогтой дорюунаар мэдүүлнэ.

Манай Эхэ ороной арад зон хадаа большевистскэ партитаяа хамта, тэрээнтэй үнэн зүрхэнһөө нэгэдэжэ, Ленин-Сталинай энэ партиһаа ондоо юушье һанангүйгөөр, энэ партиин хүтэлбэри доро хамаг бүхы шалгалтануудые төсэжэ, бүхэдэлхэйн ажалшадай хорото дайсан болохо немецко-фашистска эзэмдэгшэдые ба японско империалистнуудые нуга дараад, үни удаан сагай амгалан тайбан хүгжэлтын замда ороһоноо барандаа һайн мэдэнэд.

Арадуудай агууехэ вождьнор нүхэд Ленин ба Сталинай хүтэлбэреэр хэтдэһэн Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин ашаар бии болоһон советскэ засагай тогтоһонһоо хойшо 29 жэл соо большевистскэ партиин хэрэгэй үнэн сэхэ байһаниие бэеэрээ ба нюдөөрөө туршажа, гоё һайхан сэнгэлиг, хүхюун ба культурна ажабайдалые үзэһэн манай арад зон партиингаа энэ хэрэгэй түлөө бүхы хүсэ шадалаа, хэрбээ хэрэгтэй болоо һаань ами наһаяа үгэхэ байһаниинь мэдээжэ.

Бүгэдэ-арадай һайндэр—СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта хэхэ үдэр хүртэр оройдоо 2 үдэр үлэбэ. Энэ туршада манай һунгагшад болбол Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедэй хандалгатай гүнзэгыгөөр танилсаха байна.

Ушар иимэһээ партийна, советскэ, комсомольско болон профсоюзна организацинууд болбол агитаторнууд ба этигэмжэтэ нюурнуудай хүдэлмэридэ үдэр бүри халуун туһаламжа үзүүлжэ, энэ түүхэтэ документтэй ажалшан арадые гүнзэгыгөөр танилсуулхаһаа гадна, һунгуулиин үдэртэ хэрзэргэ бэлэдхэл хэжэ байһан тухай хүдэлмэриие хаа-хаанагүй һайнаар шалгажа, тэндэ элирүүлэгдэһэн дутуу дунда зүйлнүүдээ тэрэ дары усадхаха ёһотой.

Киевскэ—Ленинскэ һунгуулиин округой һунгагшадай суглаан дээрэ нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгэһөө

—Нүхэдүүд! СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат болгон дэбжүүлжэ, намда этигэл найдабари үзүүлһэнэйтнай түлөө Киевскэ—Ленинскэ һунгуулиин округой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба интелигенциие үнэн зүрхэнһөөн амаршалхые зүбшөөрыт.

Һунгагшадай намда үзүүлһэн энэ этигэл найдабариие большевистскэ партиин член хадаа манай тэрэ түрэл партида советскэ арадай хизаарлашагүйгөөр этигэжэ, дурлажа ба тэрээндэ үнэн сэхэ байһан дээрэ би тоолонob. (Альга ташалган).

Манай агууехэ вождь нүхэр Сталинай һургаал ёһоор, Танай энэ найдабариие харюулхаб гэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутадай уялгануудые хүндэтэйгөөр дүүргэхэб гэжэ би уялга абанаб. (Альга ташалган).

Бүхы советскэ арадай бэлдэжэ байһан үдэр—СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэр ойртожо байна. Советскэ Союзай гражданинай хүндэтэ үүргэеэ дүүргэжэ, коммунистическэ партиин членүүдэй ба мүн партийнабэшэ хүнүүдэй түлөө—СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй депутадуудта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай түлөө өөһэдынгөө голосуудые үгэхые бүхы коммунистнууд, комсомолецууд, партийнабэшэ һунгагшадые уряалнаб.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө нэгэн һаналаар голосовалжа, Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедэй хандалгада харюусахые бүхы һунгагшадые би уряалнаб.

Нүхэдүүд! Манай советскэ Эхэ орон болбол немецкэ фашистнуудай добтолон оролгодо дайрагдаһан байна. Эзэмдэгшэд болбол советскэ Украинын ба саг зуура немецкэ эзэмдэлгэдэ дайрагдаһан бэшэшье территоринуудай арадай ажахые хооһоруулан һандаргаһан байна. Дайн сэрэг болбол советскэ арадта хүндэ шалгалтань болоо. Манай арадай амин үхэл хоёрой тухай асуудал ябажа байгаа. Немецкэ фашистнуудта эсэргүү тэмсэл болбол манай арадай ажаһуухын түлөө, манай эрхэ сүлөөн ба бэеэ даанхай байдалые, манай гүрэнэй политическэ системэ—советскэ засагые бүрин бүтэн байлгахын түлөө болоо. Гансал манай большевистскэ партиие ба агууехэ Сталиниие тойрон бүхы арадай нягтаар жагсаһанай ашаар советскэ арад дайн сэрэгэй бүхы шалгалтануудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дабажа, илалта болон гараа. (Альга ташалган).

Нүхэдүүд! Энэ дайнда түйлаһан илалта болбол манай советскэ засагай, манай социалистическэ байгуулалтын илалта, манай хүдэлмэришэн ангиин, колхозно тарялшадай ба интеллигенциин. Манай большевистскэ партиин илалта гээшэ. Энэ болбол Ленин—Сталинай мүнхэ илейнүүдэй ба һургаалай илалта мүн. (Альга ташалган).

Нүхэдүүд! Мүнөө дайн сэрэгэй һүүлдэ манай арадта хүнэ байбашье. бидэнэр һандаргагдаһан ажахы, ажаүйлэдбэри, транспортаа нүхэр Сталинай ударидалга доро һэргээн бодхоохын, хүдөө ажахыгаа һэргээн бодхоохын, ажалшадай ажаһуудалые һайжаруулхын, манай Советскэ Союзай культурын хүгжэлтые урагшань ябуулхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа. гаргахабди. Манай партиин ударидалга доро, нүхэр Сталинай ударидалга доро манай арад болбол энээниие түйлаха, шэнэ-шэнэ агууехэ амжалтануудые түйлаха гэжэ бидэнэр гүнзэгыгөөр найданабди. (Альга ташалган).

Украинын большевигүүд арадай ажахые һэргээн бодхоохын ба улам саашаа хүгжөөн урагшань ябуулхын түлөө ехэхэн юумэ хэһэн ба ехэхэн юумэ мүнөө хэжэ байна. Энэ хүдэлмэридөө бидэнэр болбол манай союзнэ правительствын үдэр бүриин туһаламжые үзэжэ байнабди нүхэр Сталинһаа үдэр бүриин туһаламжа абанабди. (Альга ташалган).

Украина, украинска арад болбол өөрынгөө ажахые һэргээн бодхоохын замаар түргэн ябажа, шэнэ-шэнэ амжалтануудые түйлаха гэжэ би этигэнэ ба гүнзэгыгөөр найданаб. Советскэ Союзай арадуудай бүлэ соо бидэнэр нюураа улайжа байхагүйбди гэжэ би бодоноб. (Нэрьемэ альга ташалган), гэбэшье энээнэй түлөө бидэндэ ехээр ба һайнаар хүхүдэлмэрилхэ хэрэгтэй. ехэхэн ажал. хүсэ шадал, зоригоо гаргаха хэрэгтэй байна. Тиихэдээ, нүхэдүүд, ажалай ашаүрэ гээшэ сарюун даа, бидэнэр өөһэдтөө өөрынгөө арадта, советскэ Эхэ орондоо хүдэлмэрилнэбди гэжэ мэдэхэдэ аятайшье байна. Энэ болбол агууехэ нэрэ түрэ гээшэ.

Агууехэ Октябрьска Социалистическэ революци болбол эрхэ сүлөө асарһан ба тэрээнэй зохёохы хүсые зангидаһан байна. Арад зон гүрэнэйнгөө хүтэлбэридэ ороо. Арад болбол өөрынгөө дундаһаа хүтэлбэрилэгшэдые дэбжүүлээ, өөрынгөө, арадай интеллигенци бии болгоо. Социализмые байгуулхын түлөө тэмсэлдэ манай арадай үнэндөө бүхэ, эбдэршэгүй морально-политическэ нэгэдэл тогтоогдоо.

Бидэнэр мүнөө Советскэ Союзай арадуудай эбтэй, ханибарисаатай бүлэтэйбди. Манай олонациональна гүрэндэ арадуудай хоорондохи эб найрамдал болбол хэзээ хэзээнэйхиһээ бата бэхи болоо. Энэ болбол манай агууехэ амжалта мүн.

Нүхэдүүд намайе СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат болгон дэбжүүлжэ, намда, Украинын Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедэй секретарь ба Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшэдэ, ехэхэн нэрэ түрэ ба найдабари үзүүлбэ. Советскэ Украинын ажахые түргэнөөр һэргээн бодхоохын түлөө би бүхы хүсэ зоригоо табихаб. Партийна организациин, Украинын бүхы Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин ба манай бүхы советскэ органуудай тоодоо ба һайнаар хүдэлмэрилхын түлөө, Союзна правительствын бүхы шиидхэбэринүүд саг болзортоо дүүргэгдэжэ байхын түлөө, манай сэсэмэргэн вождь ба багша агууехэ Сталинай бүхы заабаринууд саг болзортоо дүүргэгдэжэ байхынь түлөө бүхы хүсэ зоригоо би табихаб. (Нэрьемэ үни удаан замташагүй альга ташалган, бултадаа бодонод).

Манай хүсэн түгэс агууехэ Советскэ Союз мандаха болтогой! (Нэрьемэ альга ташалган).

Агууехэ аха болохо ород арадтай украинска арадай хани барисаан мандаха болтогой! (Нэрьемэ, үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалган).

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Парти мандаха болтогой! (Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалган, оваци болоно).

Манай арадай вождь агууехэ Сталин мандаха болтогой! (Нэрьемэ, үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалган, оваци болоно, бултадаа хүл дээрээ бодонод. «Манай түрэл эсэгэ агууехэ Сталин мандаха болтогой!», «Хай живе наш рідний Сталин!», «Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блок мандаха болтогой!», «Советскэ арадай үнэн сэхэ хүбүүн нүхэр Хрущев мандаха болтогой!» гэһэн абяанууд дуулдана).

Суглаанда хабаадагшад советскэ арадай вождь нүхэр Сталинда амаршалгын бэшэг угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр эльгээбэ.

75 наһатай стахановка хүгшэнэй үгэ дуулагты

Шэл отололгын цех доторхи бүхы ханануудаар нүхэр Сталинай ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй политбюрогой членүүдэй портредүүд, олон гоё гоёнууд лозунгнууд, плакадууд үлгөөтэй байна.

12 саг боложо, заводой гудогой дохёо үгэхэтэй сасуу бүхы хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болбол ВКП(б)-гэй ЦК-гэй хандалгада зорюулһан митингдэ суглarба. Хандалгын түрүүшын хахадые заводой главна инженер, арад зоной этигэмжэтэ нюур Леонид Артемьевич Кулик, хоёрдохи хахадые эрхим стахановец, машинно-ванна цехын каменщик нүхэр Степан Осипович Гусашков гэгшэд уншаһан байна. Хандалга уншажа дүүргэһэнэйнь һүүлээр, хэдэн хүнүүд үгэ хэлэжэ, тэдэнэр болбол ВКП(б)-гэй ЦК-гэй хандалгые үнэн зүрхэнһөөн һайшааха зуураа, ажал хүдэлмэритөө эрхим амжалтануудые түйлан СССР-эй Верховно Соведэй һунгуулиин үдэрые эрхим бэлэглэлтэйгээр угтахые уряалһан байна.

Шэлэй заводой байгуулагдажа эхилхэһээ хойшо 15 жэл соо хүдэлмэрилһэн 75 наһатай, сагаан буурал толгойтой хүгшэн, стахановка Огурцова гэгшэ иигэжэ мэдүүлбэ:

—Хаанта Россиин үедэ ноёд баянай зарса ябажа, зоболон хашалан үзэһэн байһанбди. Бидэнэр че ба таанад залуушуулые энэ зол жаргалта байдалда манай агууехэ багшанар—Ленин ба Сталин, тэдэнэрэй байгуулһан коммунистическэ (большевигүүдэй) парти, советскэ засаг асарһан байна. Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэреэр ажалша арад жаргалта байдалтай болоһон гайхамшагта илалтануудые түйлаһан ба немецко-фашистска зэрлигүүдтэ эсэргүүсэһэн хэдэн жэлэй хатуу шанга дайндашье манай алдарта Улаан Арми ба бүхы ажалшан арад нүхэр Сталиние, Коммунистическэ партиие тойрон нягтаар жагсажа түгэс илалтые түйлаһан байна.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй бидэнэртэ хандаһан хандалга болбол бүхы ажалшан арадай һанал хүсэлые тодорхойлон харуулна. Шэлэй заводой коллективэйхидэй үмэнэһөө, би хадаа 1946 оной февралиин 10-да бүгэдэ-арадай һайндэртэ эрхим бэлэгтэйгээр ерэхыетнай бүхы һунгагшад таанарые уряалнаб.

Удаалуулан машинно-ванна цехын начальник Варвара Михайловна Бобронева гэгшэ үгэ хэлэхэ зуураа, ажал хүдэлмэриингөө түсэбые үдэр бүридэ үлүүлэн дүүргэхые, эрхим кандидадуудайнгаа түлөө голосуулаа үгэхые уряалба.

Шэлэй заводой хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив болбол һунгуулиин урда тээхи социалистическэ мүрысөөгөө улам саашадань үргэлжэлүүлэн, бүгэдэ-арадай һайндэрые эрхим бэлэгтэйгээр угтаха гэһэн шиидхэбэри абаба.

В. Е. КУЦ.

Нүхэр А. А. Андреев һунгагшадтаяа уулзаба

АШХАБАД, февралиин 5. (ТАСС). Марксын нэрэмжэтэ талмай дээрэ Ашхабадска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат нүхэр А. А. Андреевтэй уулзалгын олон зоной митинг болобо.

Тэндэ сугларһан зон нүхэр Сталинай ойрын соратник—А. А. Андреевэй трибуна дээрэ гаража ерэхэдэнь нэрьемэ альга ташалгаар амаршална. Туркмениин Совнаркомой түрүүлэгшэ нүхэр С. Бабаев митинг нээбэ. Тэрэ хадаа элитэ партийна ба гүрэнэй ажал-ябуулагша нүхэр Андреев тухай хэлэнэ. Нүхэр Андреев депутат байхадаа арад зоной найдабариие харюулжа байгаа гэжэ тэмдэглээд, ерэхэ һунгалта болоходо тэрэнэй түлөө өөһэдынгөө голосуудые үгэхые нүхэр Бабаев һунгагшадые уряалба.

Трибуна дээрэ тепловозно депогой мастер нүхэр Червяков гарана. Тэрэ хадаа энхэ амгалан байгуулалтын жэлнүүдтэ ба мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ нүхэр Андреевэй хэһэн ажал хэрэг тухай хэлэжэ үгэнэ.

Удаа тээнь сугларагшадай халуун амаршалгаар угтагдаһан нүхэр А. А. Андреев үгэ хэлэбэ. Тэрэнэй үгэ хэлэхэдэнь большевистскэ партиин, агууехэ Сталинай хүндэлэлдэ олон дахин оваци болоно. Нүхэр Андреев этигэл найдабариин түлөө баясхалан хүргэхэ зуураа, энхэ амгалан байгуулалтын оршон байдалда манай ороной үмэнэ табигдаһан зорилгонууд тухай тогтожо хэлэнэ.

Республикын арадай артист Аман Кульмамедовта үгэ үгтэнэ.

—Бидэнэр, Туркмениин наука ба искусствын хүдэлмэрилэгшэд, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө өөһэдынгөө голосуудые омог баяртайгаар үгэхэ байнабди,—гэжэ хэлэнэ.—Бидэнэр советскэ державын хүсэн шадалай улам саашадаа бүхэжэхын түлөө, арадуудай эбдэршэгүй өө найрамдалай түлөө, социалистическэ культурын һалбаран бадархын түлөө голосовалха байнабди. Бидэнэр хадаа манай ленинско-сталинска партиин түлөө, тэрэнэй сэсэмэргэн вождь бүгэдэ арадай түрүүшын кандидат нүхэр Сталинай түлөө голосовалхабди.

Конституциие зохёогшо, дэлхэйн түүхэтэ бүхы илалтануудые эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша нүхэр И. В. Сталинда амаршалгын телеграмма эльгээхэ гэһэн хурадхалые митингдэ хабаадагшад нэрьемэ оваци хэжэ угтаба.

Нүхэр Л. П. Берия һунгагшадтаяа уулзаба

ТБИЛИСИ, февралиин 5. (ТАСС). Мүнөөдэр оперно театрай байшан соо Союзай Соведэй депутадта кандидат нүхэр Л. П. Бериятай уулзалганда зорюулагдаһан Тбилисско-Сталинска һунгуулиин округой һунгагшадай суглаан болобо. Тэндэ сугларагшад нүхэр Бериягай президиумдэ орожо ерэхэдэнь нэрьемэ оваци хэжэ амаршална.

Тэрэ суглаае һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Габуния гэгшэ нээбэ. Нэрьемэ альга ташалган доро хүндэтэ президиумдэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюро нүхэр Сталин түрүүтэйгээр һунгагдана.

Тбилисскэ паровозо-вагоноремонтно заводой профессор нүхэр Гулиасашвили, хүдөө Мамачейшвили гэгшэ үгэ хэлэжэ эхилнэ. Тэрэ хадаа Эхэ оронойнгоо үнэн сэхэ хүбүүн, партиин ба советскэ гүрэнэй элитэ ажал-ябуулагша нүхэр Берия тухай хэлээд, һунгалтын болоходо тэрэнэй түлөө голосуулаа үгэхыень һунгагшадые уряална.

Тбилисскэ индустриальна институдай профессор нүхэр Гулиасашвили, хүдөө ажалай машинануудые хэлэг заводой главна инженер нүхэр Квергелидзе гэгшэд нүхэр Берия тухай хэлэжэ. Грузинска ССР-эй арадай ажахы ба культурые хүгжөөхэ ябадалда айхабтар ехэ ажал хэһэниинень тэмдэглэнэ.

Подполковник Немоктов хадаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ нүхэр Бериягай хэһэн ажал хэрэг тухай сугларагшадта хэлэжэ үгэнэ. Саашань Грузинска ССР-эй габьяата артист нүхэр Захариадзе, поэт Иосиф Гришашвили главна старшина нүхэр Чануквадзе гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Нэрьемэ альга ташалгаар угтагдажа нүхэр Л. П. Берия социалистическэ байгуулалтын дайн сэрэгэй һүүлэй зорилгонууд тухай тогтожо хэлэбэ.

Түрэл партиин хандалгада харюу

—Би, һунгуулиин урда тээхи сталинска вахтада жагсан социалистическэ мүрысөөнэй жэшээтэ үйлэдбэриин түйлалтануудые харуулха уялга абаа һэм. Мүнөө үедэ манай механическа цех болбол үнгэрһэн һара дотор ажалайнгаа түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Цехын эрхим стахановец Новокрешинова гэгшэ үнгэрһэн һара соо ажалай бүтээсын дээдэ жэшээ харуулһан ба гаргаһан продукциингаа шанарые һайжаруулһан байна.

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедэй хандалгые шагнаад һайхадаа, манай механическа цехын хүдэлмэришэд болбол энэ түүхэтэ документдэ харюу болгон февраль һарын түрүүшын хахадай түсэбые февралиин 10 хүртэр дүүргэхэ уялга абаба. Цехынгээ хүдэлмэришэдэй ба мэргэжэлтэдэй зүгһөө механическа заводой бүхы хүдэлмэришэдые манай цехтэй мүрысэн хүдэлмэрилхые уряалнаб,—гэжэ механическа цехын эрхим мастер нүхэр Суворов митинг дээрэ мэдүүлбэ.

Митингдэ хабаадаһан механическа заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болбол Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедэй хандалгые шагнаһанайнгаа һүүлээр, тус хандалгада харюу болгон һунгуулиин урда тээхи социалистическэ мүрысөөе саашадань үргэлжэлүүлэн, февраль һарынгаа ажалай түсэбые Улаан Армиин түүхэтэ һайндэр—февралиин 23 хүртэр дүүргэхэ уялга абаа.

ПРОФЕССИОНАЛЬНА СОЮЗУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА ЦЕНТРАЛЬНА СОВЕДЭЙ ХАНДАЛГА

Профессиональна союзуудай бүхы членүүд, бүхы эрэгтэй ба эмэгтэй хүдэлмэришэдтэ, инженернүүд ба технигүүдтэ, багшанар ба врачуудта, агрономууд ба хүдөө ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ, наука, литература ба искусствын хүдэлмэрилэгшэдтэ, советскэ учрежденинүүдэй албахаагшадта

Нүхэдүүд!

1946 оной февралиин 10-да манай ороной гражданинууд Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй депутадуудые һунгаха байна.

Верховно Соведэй һунгалтанууд энхэ амгалан байгуулалтын оршон байдалда, фашистска Германи ба империалистическэ Японида эсэргүү дайн сэрэгтэ манай арадай түүхэтэ илалта туйлаһан хойно болоожо байна.

Профессиональна союзуудай членүүд советскэ Союзай бүхы ажалшадтал адли коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө үнгэрөөшэ һунгалтануудай үедэ эбтэйгээр голосовалжа, тиин Ленин—Сталинай партида дүүрэн этигэжэ байһанаа мэдүүлһэн, тэрэнэй политикые нэгэн дуугаар һайшааһан байна.

Болохоо байһан һунгалтануудта профессиональна союзууд хадаа ажалшадай бусад организацинууд ба общественуудтал адли Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партитай нэгэдэнги блок, союз хэжэ оробо. СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай кандидадууд болгон һунгуулиин округуудта регистрацилагдаһан партийнабэшэ хүнүүд ба коммунистнууд манай профсоюзна организацинуудай эдибхитэй хабаадалгатайгаар дэбжүүлэгдэһэн байна.

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет болбол болохоо байһан һунгалтада коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосовалхые бүхы эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэдые, инженернүүд ба технигүүдые, багшанар ба врачуудые, агрономууд ба хүдөө ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэдые, наука, литература ба искусствын хүдэлмэрилэгшэдые, советскэ учрежденинүүдэй албахаагшадые уряална. Профессиональна союзуудай членүүд коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө нэгэн дуугаар голосовалжа, Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партида дүүрэн этигэжэ байһанаа харуулха байха гэжэ найдаһанаа Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет мэдүүлнэ.

Профессиональна союзууд коммунистическэ партида найдажа, тэрэнэй политикые дэмжэнэ, юуб гэхэдэ коммунистнуудай парти хадаа манай Эхэ ороной ажалшадай шалгарһан хүтэлбэрилэгшэ болоно.

Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро манай ороной хүдэлмэришэд ба таряашад Агууехэ Октябрьска Социалистическэ Революциие хэһэн, интервентнүүд ба сагаан-гвардеецүүдтэ эсэргүү шэрүүн хатуу байлдаануудта залуу Советскэ Республикаеэ хамгаалжа абаһан байгаа. Советскэ арад социалистическэ общество байгуулба, тэндэ хүниие хүнэй эксплоатацилха ябадал хэтэ мүнхэдөө усадхагдажа, хүдэлмэришэн ангиин аюултай ташуур болохо ажалгүй һууха ябадал үгы болоо. Ажал хэхэ, амарха, эрдэм номдо һураха, хүгшэрхэдөө, мүн тэрэшэлэн үбшэндэ нэрбэгдэхэдээ гү, али ажал хэжэ шадахаяа болиходоо материальнаар хангагдаха эрхэ советскэ гражданин бүхэндэ олгогдоно. Ажал хадаа урдань хүндэ дарамта байһанаа советскэ орон дотор нэрэ хүндын хэрэг, алдар солын хэрэг, шэн зориг ба геройствын хэрэг болоо.

Большевигүүдэй партиин сэсэмэргэн политикын ба үнэн зүб хүтэлбэриин ашаар манай орон болбол гээгдэнги байһанаа советскэ засагай жэлнүүдтэ хүгжэнги ажаүйлэдбэри ба түрүү хүдөө ажалгай түрүү ба хүсэн түгэс социалистическэ держава болобо.

Эгээл нимэһээ профессиональна союзууд большевигүүдэй партиин политикые һайшаажа ба дэмжэжэ, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосовалхыень бүхы хүдэлмэришэн ба албахаагшадые, бүхы һунгагшадые уряална.

Советскэ хүнүүдэй энхэ амгалан ажабайдал 1941 оной июньдэ гитлеровскэ Германиин манай орондо хэһэн гэнтын муухай добтолгоор таһалдаһан байгаа. Тиихэдэ манай Эхэ орондо үхэлэй аюул ерэһэн бэлэй. Фашистскэ Германи хадаа советскэ хүнүүдэй эгээл хайратай юумэндэ—инаг хайрата Эсэгэ ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалда, советскэ арадай социалистическэ туйлалтануудта аюул татажа байгаа.

Манай арад хүндэ шэрүүн жэлнүүдые тэсэжэ гараа. Дайн сэрэгэй түрүүшын үедэ Улаан Арми болбол саг зуурын азагүйдэлгэдэ орожо, гэдэргээ сухариха баатай болоһон байна. Гэбэшье ямаршье шалгалтанууд ба хүндэ бэрхэшээлнүүд советскэ хүнүүдэй нугаршагүй зоригые хухалжа шадаагүй. Манай арад хадаа большевигүүдэй партида ба советскэ правительствода агуу ехэ найдабари ба бата дэмжэлгэ үзүүлһэн байна.

Советскэ Союзай арадууд большевистскэ партиин дуудалгаар, нүхэр Сталинай ударидалгаар өөрынгөө Эхэ орониие хамгаалхын тула бодобо. Советскэ хүнүүд Улаан Армиин ба Уһан-Сэрэгэй Флодой зэргэдэ, партизанска отрядуудта героическаар тулалдадаг байгаа, фабрика ба заводууд дээрэ, шахтанууд ба рудпигууд дээрэ, транспорт болон хүдөө ажал дээрэ шэн зоригтойгоор ажаллажа байгаа, ямаршье гарза хохидол ба хүндэ бэрхэшээлэй урда торожо байгаагүй, дайсаниие илахын аша туһада бүхы бэрхэшээл ба хаһалтануудые тэсэн гаража байгаа.

Дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ манай ороной хүдэлмэришэн анги хадаа хэрэгтэй хэмжэгээрынь буу зэбсэг, һомо хэрэгсэл ба бусад юумэнүүдые фронтын абажа байхын тулада хамаг бүхы хүсэеэ үгөө. Советскэ арадай үмэнэ, Эхэ ороной үмэнэ манай хүдэлмэришэн ангиин шэн габьяань энээндэ байна.

Манай колхозно таряашад унаһан малтайгаа абангүйгөөр ажаллажа, Улаан Арми ба арад зониие эдеэ хоолоор, ажаүйлэдбэриие түүхэй эдээр хангажа байгаа. Советскэ арадай үмэнэ, Эхэ ороной үмэнэ манай колхозно таряашадай агууехэ габьяань энээндэ байна.

Манай советскэ интеллигенци хадаа наука ба культурые урагшань дэбжүүлжэ, Улаан Армиин буу зэбсэгые, үйлэдбэриин техникэ ба эмхидхэлые улам нарижуулжа, ажаүйлэдбэри ба хүдөө ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэнь хүдэлмэришэн ба таряашадта бүхы хүсөөрөө туһалжа байгаа. Советскэ арадай үмэнэ, Эхэ ороной үмэнэ манай интеллигенциин агууехэ габьяань энээндэ байна.

Манай эхэнэрнүүд ба залуушуул фронт ошоһон эрэшүүл, абанар ба аханарайнгаа орондо фабрика ба заводууд дээрэ, колхозууд ба совхозуудта шэн зоригтойгоор ажаллажа, шэн зориг ба геройство гаргажа, сэрэгэй үеын бүхы хүндэ бэрхэшээлнүүдые эрэлхэг зоримгойгоор тэсэн гаража байгаа. Арад зоной үмэнэ, Эхэ ороной үмэнэ манай эхэнэрнүүд ба залуушуулай агууехэ габьяань энээндэ байна.

Дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ советскэ бүхы арадай морально-политическэ таһаршагүй нэгэдэлынь дүүрэн хүсөөрөө харагдаһан, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай сүлөөтэ ба адли тэгшэ эрхэтэ арадуудай эбдэршэгүй эб найрамдал улам бүри бүхэжэһэн байна.

Героическа Улаан Арми хадаа гитлеровскэ Германи ба империалистическэ Япониие даража, СССР-эй арадуудай эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые хамгаалба, манай Эсэгэ ороной дайсадые даража илалта туйлаба.

Эдэ агууехэ илалтануудые Ленин—Сталинай партиин сэсэмэргэн политикын ашаар, дайн сэрэгэй хүндэ бэрхэ жэлнүүдтэ Улаан Арми ба советскэ арадые большевигүүдэй парти, арадуудай вождь нүхэр Сталин илалта тээшэ хүтэлжэ ябаһанайнь ашаар советскэ арад туйлаба гээшэ гэжэ советскэ хүн бүхэн мэдэнэ.

Эгээл нимэһээ профессиональна союзууд болбол большевигүүдэй партиин политикые һайшаажа ба дэмжэжэ, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосовалхыень бүхы хүдэлмэришэн ба албахаагшадые, бүхы һунгагшадые уряална.

Мүнөө манай орон энхэ амгалан хүгжэлтын үедэ оробо. Советскэ арад болбол зохёохы ажалда бусажа ерээд, дайн сэрэгэй хэһэн шархануудые эдэгээжэ эхилбэ.

Немецкэ эзэмдэлгэһээ сүлөөлэгдэһэн районуудай ажахые һэргээн бодхоохо ба бүхы оронойгоо арадай ажахые улам саашадань хүгжөөхэ гэһэн зорилго биданай үмэнэ табигданхай. Энэ табанжал соо эзэмдэгшэдээр һандаргагдаһан город ба тосхонуудые, ажаүйлэдбэриин предприятинууд, культурна учрежденинүүд, МТС, совхоз ба колхозуудые гансахан һэргээн бодхоохо тэды бэшэ, харин ороной ажахын хүгжэлтын сэрэгэй урда тээхи хэмжээнһээ нилээд үлүү гаргаха хэрэгтэй. Ажаүйлэдбэриин предприятинуудай, транспортын, МТС ба совхозуудай хүдэлмэришэн, инженерно-техническэ хүдэлмэришэд ба албахаагшад энэ агууехэ зорилгые бэелүүлхын тула хамаг бүхы хүсэлэлгээ харгаха байна.

Большевигүүдэй парти хадаа ажаүйлэдбэриин ба хүдөө ажалай шэнэ дэбжэлтэдэ, манай ороной арадай ажахын саашанхи бадаралтада, манай орониие хүтэлэн абаашажа ябана гэжэ советскэ хүн бүхэн мэдэнэ.

Эгээл нимэһээ профессиональна союзууд хадаа большевигүүдэй партиин политикые һайшаажа ба дэмжэжэ, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосовалхыень бүхы хүдэлмэришэн ба албахаагшадые, бүхы һунгагшадые уряална.

Советскэ хүнүүд дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ ехэ гашуудал ба хаһалтануудые үзэбэ. Дайсанай шургажа ороһон районуудта тэрэнэй хэһэн һүйдхэлнүүд ба дайнай хойшолонгууд хадаа мүн мүнөөшье өөрыгөө мэдүүлжэ байна. Арад зоной ажабайдалайнь услови бэрхэтэй зандаа байһаар гээшэ. Советскэ хүнүүдэй һайн ба хангагданги ажаһуухын тулада ехэ хүсэ гаргаха хэрэгтэй.

Советскэ гүрэн хадаа улам ехэ эдеэ хоол ба үргэн хэрэглэлэй эд бараа арад зоной абажа байхын тула саг үргэлжэ оролдожо байна, гэр байрануудые һэргээн бодхоохо ба шэнээр бариха талаар, город ба тосхонуудые болбосон болгохо, больница, нарайлха гэр, санатори, амаралтын гэр, ясли ба хүүгэдэй садуудые үргэдхэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна. Манай арад зоной материальна ажабайдалынь үргэхэ ябадалда зорюулагдаһан эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэдэнь советскэ гүрэндөө туһалха гээшэ профессиональна союзуудай бүхы членүүдэй, бүхы хүдэлмэришэд ба албахаагшадай үүргэ мүн. Советскэ үхибүүдые улам ехэ анхаралаар үреэлхэ, советскэ эхэнэрнүүдэй ажал хүдэлмэриин ба ажаһуудалай условиие али болохоор һайжаруулха, советскэ эхэнэрнүүдые оронойгоо олониитын-политическэ ажабайдалда улам бүри эдибхитэйгээр хабаадуулха хэрэгтэй. Манай уялга хадаа—Эхэ оронойгоо түлөө наһа бараһан сэрэгшэдэй бүлэнэрые бүгэдэарадай анхарал оролдолгоор хүреэлхэ, Улаан Армиһаа табигдаһан сэрэгшэдые ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудые ажалай ба бытовой талаар түбхинүүлжэ хангаха ябадал болоно. Советскэ арадай аюулгүй байдалые хёрхоор хамгаалжа байһан Улаан Армиин боецүүд ба командирнуудай гэр бүлынхид тухай саг үргэлжэ оролдожо байха хэрэгтэй.

Ажалшадай ажаһуудалай условиие һайжаруулха тухай большевистскэ партиин, советскэ правительствын ба профессиональна союзуудай саг үргэлжын оролдолго хадаа советскэ арадай материальна һайн байдалые шэнээр үргэхэ ябадалда хүргэхэ, һайнаар ба хангагданги һууха арга-боломжо ажалшадта үгэхэ байна гэжэ советскэ хүн бүхэн мэдэнэ.

Эгээл нимэһээ профессиональна союзууд хадаа большевистскэ партиин политикые һайшаажа ба дэмжэжэ, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосовалхыень бүхы хүдэлмэришэн ба албахаагшадые, бүхы һунгагшадые уряална.

Большевигүүдэй партиин хүтэлбэри доро Советскэ Союз хадаа түрүү культурын орон болоо. Советскэ засагай үедэ ажалшан наука, литература ба искусствын бүхы туйлалтануудые хэрэглэхэ аргатай болоо. СССР-тэ үргэн олон һургуули, техникум, һуралсалай дээдэ заведенинүүд ба научно учрежденинүүд, театр ба кино, клуб ба библиотекэнүүд байгуулагдаа. Советскэ интеллигенци, наука ба искусствын ажал-ябуулагшад арадай ажахы ба культурын дэбжэлтын түлөө, социалистическэ Эсэгэ оронойгоо экономическэ ба культурна шэнэ бадаралтын түлөө хүдэлмэришэн ба таряашантай хамта эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байна.

Советскэ гүрэн хадаа манай орон дотор үшөө олон һургуули, вузүүд, библиотекэ, театр ба кино, клуб ба стадионуудые бии болгохын түлөө, наука ба техникын хүгжэлтын ашаар хүдэлмэришэн ба таряашанай ажалые улам бүри хүнгэдхэхын тула бүхы хэмжээнүүдые абажа байна.

Эгээл нимэһээ профессиональна союзууд хадаа большевигүүдэй партиин политикые һайшаажа ба дэмжэжэ, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосовалхыень бүхы хүдэлмэришэн ба албахаагшадые, бүхы һунгагшадые уряална.

Биданэр дэлхэй дээрэ эгээл демократическэ гүрэн болохо советскэ социалистическэ гүрэн соо ажаһуужа ба ажал хэжэ байнабди. Манай ороной ажалшад СССР-эй гражданин бүхэндэ Советскэ Союзай Конституцяар олгогдоһон политическэ эрхэнүүдые хэрэглэхэ дүүрэн арга-боломжотой гээшэ. Советскэ профессиональна союзуудай ажал-ябуулга хадаа советскэ демократиин эгээл элитэ нэгэ баримтань болоно.

Мүнөө туйлаһан илалтаяа дайнай һүүлэй үедэ бүхэжүүлхын тула, бата бэхи эб найрамдал ба оронойнгоо арадуудай аюулгүйе хангахын түлөө советскэ арад зон эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхэ байна.

Энхэ амгалан хүгжэлтын үедэ советскэ профессиональна союзууд хадаа Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро ябажа арадай ажахын шэнэ бадаралтын түлөө, ажалай бүтээсые улам саашадань дээшэлүүлхын түлөө, советскэ арадай материальна үнэр баян байдалые ба культурые шэнээр дээшэлүүлхын түлөө, манай орон дотор коммунизмын дүүрэн илахын түлөө урданайхидаа адляар тэмсэхэ байна.

Нүхэдүүд!

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет болбол Верховно Соведэй һунгалтые социалистическэ мүрысөөнэй шэнэ дэбжэлтээр, ажаүйлэдбэри, транспорт ба хүдөө ажал дээрэ үйлэдбэриин шэнэ амжалтануудые туйлажа тэмдэглэхыень профессиональна союзуудай членүүдые, советскэ ороной бүхы ажалшадые уряална.

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет болбол 1946 оной февралиин 10-ай һунгалтада ерэжэ, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө өөһэдынгөө голосуудые нэгэн дуугаар үгэхыень профессиональна союзуудай бүхы членүүдые, бүхы эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэдые, инженернүүд ба технигүүдые, багшанар ба врачуудые, агрономууд ба хүдөө ажалай хүдэлмэрилэгшэдые, наука, литература ба искусствын хүдэлмэрилэгшэдые, советскэ бүхы албахаагшадые уряална. СССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые һунгаха өөрынгөө хүндэтэ эрхые хэрэглээгүй нэгэшье хүдэлмэришэн ба албахаагша, профессиональна союзай нэгэшье член байха ёһогүй!

Советскэ ороной ажалшад һунгуулиин урнада нэгэн хүн шэнгеэр ерэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн Эхэ ороной эрхим хүбүүд ба басагадай—коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй түлөө эбтэйгээр голосовалха байха гэжэ Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет этигэһэнээ мэдүүлнэ.

Бүгэдэарадай һайндэр—1946 оной февралиин 10 хадаа советскэ демократиин шэнэ илалтын үдэр болохо, коммунистическэ партиие тойрон, манай вождь, нүхэр багшань эсэгэ агуу ехэ Сталиниие тойрон советскэ арадай нэгэдэнги ба жаргаланги байһанай демонстраци болохо байна!

Бултадаан һунгалтада!

Манай алдарта Эхэ орон мандаха болтогой!

Героическэ советскэ арад мандаха болтогой!

СССР-эй Верховно Соведтэ болохо байһан һунгалтада коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блок мандаха болтогой!

Советскэ арадай илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ—Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Парти мандаха болтогой!

Советскэ арадай вождь агуу ехэ Сталин мандаха болтогой!

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет.

Жаргаланта залуу үетэн

Советскэ залуушуулай ажалай ба байдалай условинуудые һайжаруулха тухай саг үргэлжэ анхарал табиха, манай залуушуулай үндэр дээдэ мэргэжэлтэй болохо, эрдэм һургуули, наука ба культурые шудалха ябадалые туйлаха шухала. (Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедэй хандалгаһаа)

СОВЕТСКЭ ЗАСАГАЙ ТҮЛӨӨ

Би энэ жэл 19-тэй болообоб. Иигээд байхадаа хуулиин наһа хүрэжэ, Сталинска Конституцяар советскэ хүнүүдтэ олгогдоһон хүндэтэ эрхэнүүдые эдлэжэ оробо гээшэб. Февралиин 10-да болохо байһан һунгалтада эгээн түрүүшынхеэ хабаадахамни. Намайе хүмүүжүүлһэн советскэ арадай, советскэ хуулиин түлөө, тэрэнэй эрхим шэлдэг хүбүүд басагадай түлөө өөрынгөө голосые үгэжэ шадаха эрхэтэй болоһондоо би ехээр омгорхон баярланаб.

Би мүнөө пединститудай литературна факультедэй хоёрдохи курсда һуража байнаб. Үшөө хоёр жэл болоод байхада институт дүүргээд, дээдэ эрдэмтэй болохо һанаан байна гээшэ. Харин тэрэ бодол заатагүй дүүргэгдэхэ байха. Юуб гэхэдэ манай советскэ залуушуулда эрдэм номдо һураха, талант билигэ бадаруулха үргэн харгы нээгдэтэй гээшэ.

Гансал урданай сагта хүн зон харанхы мунхаг байдалда байдаг һэн. Революциин урда тээ малша бурядай басаган эрдэм номдо һуража, эрхэ сүлөөтэйгөөр һунгалта хэжэ байна гэхэдэ хэншье һанахагүй байгаа. Гансал мүнөө, советскэ засагай ашаар бидэнэр эрэшүүлтэй адли эрхэтэй болоо, гүрэн түрын хэрэгтэ эдибхитэйгээр хабаадалсажа байнабди. Сталинска Конституци хадаа ажал хэхэ, амарха, эрдэм номдо һураха эрхэ бидэндэ олгоо.

Урданай барга балар бурят хүн басагаяа дээдэ эрдэмтэй болохо гэжэ бододог байгаа гү? Үгы. Харин мүнөө минии эгэшэ институт дүүргээд, багша болонхой. Минии хойноһоо дүү хүбүүд ба басагад бахал һуража байна. Бидэндэ иимэ ехэ арга—боломжо олгожо үгэһэн советскэ засагай түлөө айхабтар ехэ омог баяртайгаар өөрынгөө голосые үгэхэ байнаб. Тэрэ засагта һунгагдаха манай кандидадууд нүхэд Юмашев, Кудрявцев ба Дудинскэй түлөө голосуудаа нэгэн хүндэл адляар үгэел гэжэ бүхы һунгагшадые уряалха байнаб.

Р. С. БАДАРХАНОВА,
Литфагай хоёрдохи курсын студентка.

ХҮДЭЛМЭРИШЭ ЗАЛУУШУУЛАЙ ҮГЭ

Манай Советскэ гүрэн залуушуулай ажабайдал һайжаруулха, эрдэм һургаалтай ба культурна байдалтай болгохо тушаа саг үргэлжэ анхаралаа табидаг байһаниинь советскэ залуушуулай ажабайдалһаа харагдана.

Мүнөө манай оломиллион хүдэлмэришэн таряашанай үхибүүд дээдэ ба дунда һургуулинуудые дүүргэжэ, ажалай үндэр дээдэ мэргэжэлтэнүүд болоо. Мүн бишье һургуулида һуража, жиирын хүдэлмэришэн байһанаа үйлэдбэриин түсэбэй таһагай начальник хүртэр ургааб.

Би мүнөө СССР-эй Верховно Соведэй һунгуулиин кампанида агитационно ойлгуулламжын хүдэлмэрие заводой хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр ябуулхадаа манай дэбжүүлһэн кандидадуудай түлөө нэгэн хүн шэнгеэр голосуудаа үгэхые ба мүн социалистическэ мүрысөө хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажал хүдэлмэри дээрэе шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлахые уряалнаб.

Агитаторнуудаар томилогдоһон манай комсомолецууд мүнөө өөһэдынгөө участогуудаар агитационно - ойлгуулламжын хүдэлмэрие эршэмтэй шангаар ябуулна. Һунгуулиин Дүримтэй ба депутадуудта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай автобиографитай ба ажал-ябуулгатай танилсуулһан байна.

Эгээл түрүүн, манай агитаторнууд Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат, манай гүрэнэй заводой директор нүхэр С. И. Прокопьевой түлөө голосуудаа үгэхые уряална.

Нүхэр С. И. Прокопьев хадаа бүхы заводой хүдэлмэришэдэй, инженернүүд, техникүүд ба албахаагшадай ажаһуудалые һайжаруулха ябадалда халуун анхаралаа табидаг байна. Мүн тэрэшэлэн манай заводой залуушуулай эрдэм һургуулида һураха, ажалай мэргэжэл шудалха гол анхаралаа хандуулна.

Советскэ засагай аша үрөөр зол жаргалаа олоһон мүн Сталинска Конституциин үндэһөөр һунгаха эрхэтэй болоһон бидэнэр залуушуул иимэ арадай эрхим хүбүүн С. И. Прокопьевой түлөө өөһэдынгөө голосуудые хүхюун баяртайгаар үгэхэбди.

В. Н. НИКОЛАЕВ,
гүрэнэй заводой үйлэдбэриин түсэбэй таһагай начальник.

Л. П. Шурыгинагай түлөө голосоо үгэхэб

Би 19 наһатайб. Сталинска Конституциин үндэһөөр өөрынгөө Верховно органдо һунгаха ба һунгагдаха эрхэтэй болоод байхадаа, энэ февралиин 10-да болохоёо байгаа һунгалтада манай 17 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой алдарта басаган нүхэр Лукерья Прохоровна Шурыгинагай түлөө хүхюун баяртайгаар голосоо үгэхэб.

Колхозой байдалые бүхэжүүлхын түлөө али бүхы ажалда Лукерья Прохоровнагай ами бэеэ гамнангүй ябадагые би хододоо һанажа, өөрынгөө ажалда хүтэлбэри болгон ябадаг байнаб.

Л. П. Шурыгинагай габьяата ажал тухай мэдэхэгүй хүн манай энэдэ үсөөн байха юм. Республика соо дэлгэрһэн шурыгинска хүдэлөөнэй эхин һуури табигша, үндэр ургасын мастер Л. П. Шурыгина болбол СССР - эй Верховно Соведэй депутадта эрхим кандидат гэжэ манай колхозой эрэгтэй эмэгтэй һунгагшад айхабтар ехээр омгорходог юм.

Бурят—монгол арадай үнэн сэхэ басаган. Шурыгинагай түлөө манай агитаторнууд агитационно— ойлгуулламжын хүдэлмэрие эршэмтэйгээр ябуулжа, өөһэдынгөө хүндэтэй ба харюусалгатай үүргэнүүдээ нэрэгэй түрэгэйгөөр бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гаргана.

Т. УСТИНОВА, Зангрйн аймагай Үнэгэтэйн сельсоведэ секретарь.

КОЛХОЗНО ЗАЛУУШУУЛАЙ БАЯР

Мүнөө жэлдэ би 22 наһатай болохом гээшэ. Тиин, үнгэрэгшэ 1945 ондо агуу ехэ илалтын жэлые угтахадаа айхабтар ехээр омгорхон баясаһан бэлэйб. Мүнөө СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта хэжэ, Сталинска Конституциин үндэһөөр олоһон эрхэеэ бэелүүлхэ болоод байһандаа, үшөө ехээр омгорхон б.

Манай эндэхи һунгагшад хадаа БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ, бурят-монгол арадай үнэн сэхэ басаган, советскэ патриотка нүхэр Гунсын Аюшеевна Цыденовагай түлөө, Советскэ Союзай Герой, сталинска флотоводец, Номгон далайн Үһан-Сэрэгэй флодые командалагша адмирал Иван Степанович Юмашевай түлөө ба манай колхозой правлениин түрүүлэгшые орлогшо, большевистскэ партиин үнэн сэхэ хүбүүн нүхэр Тогочи Данзанович Данзановай түлөө голосуудаа үгэхэ байнад.

Хуулиин наһа хүрэжэ, эгээн түрүүн һунгуулида хабаадалсаха болохотоёо хамта, өөрынгөө түрэл колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэндэ гэхэ гү, али Тогочи Данзановай түлөө голосоо үгэхэ болоһондоо, би үшөө ехээр омгорхожо, хүхюун сэлгеэн ябанаб. Манай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозые политическэ ба ажахын талаар бүхэжүүлхэ хэрэгтэ Тогочи Данзанович Данзанов хадаа өөрынгөө бүхы хүсэ шадалые, бүхы наһан соогоо үгэһэн байгаа гэхэдэ үлүү юумэ заахашье болохогүй гэжэ һананаб.

Мүнөө ССР Союзай Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн нүхэр Т. Данзанов болбол манай колхозые баян шадалтай болгохо тушаа ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байха юм. Энээнэйнь ашаар манай колхоз хадаа гансахан аймаг соогоо бэшэ, харин республика дотороо түрүү колхозуудай нэгэн болож шадаа. Манай колхоз 7.500 гаран адууһа малтай 2000 шахуу гектар тарянажалтай болоо. 1944 ондо манай колхозой олзонь нэгэ миллион 326 мянган түхэриг хүрөө һэн. Бидэнэр өөрынгөө электростанцитай, 500 точкотой радиоузелтай, 30 гаран абонементтэй телефонно станцитай болоһон байнабди. Тэрэшэлэн городуудай клубһаа заахашье дутахагүй гоё һайхан клубтай болообди. Айлшадай бууха гостиница. гоё һайханаар барагдаһан столово, мүн һургуули, больница гэхэ мэтын соёл болбосоролой эмхизургаанууд бии.

Эдэ бүгэдэ хадаа имагта нүхэр Т. Данзановай үүсхэлээр, тэрэнэй хүтэлбэри доро бүтээгдэһэн байгаа. Эгээл иимэһээ гансахан манай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой һунгагшад бэшэ, мүн бүхы Сэлэнгын, Зэдын ба Ториин аймагуудай һунгагшад большевистскэ партиин үнэн сэхэ хүбүүнэй түлөө байгша оной февралиин 10-да өөһэдынгөө голосуудые үгэхэ байһандань ямаршье ажаг һэжэг байхагүй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай жэлнүүдтэ манай комсомольско эхин организациһаа 50 гаран комсомоленууд Эхэ оронойнгоо алдар соло ба бэеэ даанхай байха ябадалые хамгаалхын түлөө ошоһон байгаа. Эдэнэр хадаа баруун тээ немецко-фашистска эзэмдэгшэдые, зүүн тээ японско шунахай империалистнуудые хайра гамгүйгөөр, баатар зүрхэтэйгөөр бута нэрьелсэһэнэйнгээ түлөө командованиингаа ба правительствын зүгһөө хэдэ хэдэн орден ба медальнуудтаа хүртэһэн байна.

Жэшээлхэдэ, минии урда тээ комсомольско эхин организациин секретарь байһан нүхэр Д. Гомбоев болбол правительственна 5 шагналда хүртөө. Комсомолец нүхэр Д. Цырендоржиев болбол Улаан Тугай ордендо хүртэһэн юм. Нүхэр Б. Доржиев болбол Улаан Одоной ордендо ба хоёр дайшалхы медальнуудта хүртэһэн бэлэй.

Л. Д. РИНЧИНОВ, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой комсорг.

Советскэ залуушуул зол жаргалта үе наһанайнгаа түлөө голосовалха байна.

ТҮРҮҮШЫНХЕЭ ГОЛОСОВАЛХАМ

СССР-эй Верховно Соведэй түрүүшын һунгалта болоходо би 14 наһатай байгаа һэм. Тэрээнһээ хойшо 8 жэл болобо. Энэ 1946 он хадаа намда мартагдашагүй жэл болохо байна. Ушарынь хадаа: би энэ һунгалтада түрүүшынхеэ хабаадалсажа байнаб.

Хабаадалсаха гэһэн тэрэ үгэ намда хадаа үргэн удхатай үгэ юм. Би Сталинска Конституциин ёһоор өөрынгөө эрхэ эдэлжэ голосовалхаһаа гадна энэ һунгалтада бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ тон эдибхитэйгээр ябалсажа байнаб. Агитационно хүдэлмэри участогай һунгагшадай дунда ябуулха гэһэн тон харюусалгатай үүргые намда даалгаһан байна. Һунгуулиин кампаниин эхилхэһээ хойшо Сталинска Конституцие болон „СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ тухай дүрим“ һунгагшадта ойлгуулха талаар хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байгааб. Үргэн ниитэ арад зон өөһэдынгөө хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, СССР-эй засаг түрын дээдэ органдо эрхим һайн хүбүүд басагадаа эльгээхэ гэжэ нэрэ нэрлээ һэн. Тэрээнһээ хойшо коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө үргэн агитаци хэжэ ороһон байнаб. Мүнөө минии даажа байһан участогай һунгагша бүхэн манай округһоо һунгагдаха кандидадуудай биографи болон ажал хэрэг тухай һайса мэдэхэ болоо. Тэдэнэр хадаа Номгон далайн Үһан-Сэрэгэй Флодые командалагша Советскэ Союзай Герой адмирал Иван Степанович Юмашевай түлөө, ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой областной Комитедэй нэгэдэхи секретарь Александр Васильевич Кудрявцевай түлөө, республикын алдарта машинист Иван Никифорович Кочуровай түлөө голосуудаа үгэхэдөө ажаһуудалай улам бүри баян ба бардам болохын түлөө, арадай ажахын улам саашадаа ургаан хүгжэхын түлөө голосовалхабди гэжэ һайса мэдэнэ.

В. Г. РАСПОПИНА,
НКГБ-гэй хүдэлмэрилэгшэ

Советскэ засаг залуушуулда юу үгөөб

★

В. СМАГИН.
ВЛКСМ-эй обкомой пропаганда ба агитациие эрхилхэ секретарь.

◆ ★ ◆

Советскэ засаг тогтоһонһоо хойшо гэхэ манай ороной залуушуул тэдэнэйнгээ эсэгэнэрэй анха урданда үзэһэн бүхүүлиг байдал тухайда юушье мэдэхэгүй байна.

Манай ороной залуушуул олониитын али бүхы һалбари дээрэ бүхы хүнүүдтэ адли эрхэтэй болонхой. Эрхэ сүлөөтэ байдалынь тэдэндэ заншал болошонхой. Тиимэһээ анха манай хододоо иимэ байһан юм гэжэ тэдэнэр заримдаа һанаха жэшээтэй байна.

Тэдэн дээрэ мүнөө үеын харин капиталистическэ гүрэнүүдэй залуушуулай байдал ба хаанта Россиин үелэхи залуушуулай байдал тон ондоо байгаа.

Хаанта Россиин ажалша залуушуулай хүндэ тон хүндэ, баяр золгүй байһан юм. Уласхалан хөөһон, паада зугаагүй, хэзээ бүхэнэй ядарал хохидол үзэжэ залуу наһанай жэлнүүд үнгэржэ байһан юм.

Хүдэлмэришэн бүлэнэртэ түрэһэн үхибүүн иимэ хүндэ байдалһаа зайладаггүй байгаа. Өөһэдөө ядарал хохидол үдэрэй хоорондо үйлэжэ байдаг гэртэхидэнь арбаад наһан үрэ хүүгэдээ завод, фабрика, үйлэдбэриин элдэб мастерскойнуудта эльгээдэг бэлэй.

Тэдэн залуухан хүдэлмэришэдэй дүүрэн хүдэлмэриинь фабрикант, заводчик, мүн али мастерскойе эзэмдэгшэ болодог һэн. Хуушан Россида капиталистическэ һалбаринуудай дэбжэхэ бүри наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй ажалые хэрэглэхэ ябадал ехэдэбэ. 1897 ондо болоһон бүхэрос тоололгын ёһоор арадай ажахын али һалбаринууд дээрэ 2 437 мянга хүнэй 26.7 процент хүүгэдүүд хүдэлмэрилжэ байһан байна. Тэдэнэр 8-һаа 18 хүрэтэр наһатай байгаа.

Капиталистическэ фабрикын ажал гээшэ хүүгэдэй хүдэлмэришэдтэ эгээл ёһотой каторга байгаа юм. Энэнүүд ямаршье түлбэри гүйгөөр 14—16 саг хүндэ хара ажал тэдэнэр үдэр бүхэндэ хэжэ, хүсэ шадалаа барадаг байһан бэлэй. Залуушуудай тэрэ үеын эрхэ сүлөөгүй ба уйдхар зоболонто байдалай тухай 1912 ондо большевигүүдэй «Правда» газетэ «Зоболонто хүүгэд» гэжэ статья соогоо иигэжэ бэшэнэ: «14 наһатай Мурашев гэжэ хүбүүн нэгэ түхэриг мүнгэ гээһэн байжа, эзэнһээ һүрдэһэндөө хоро эдижэ үхэһэн ба 3 түхэриг 50 мүнгэ сэнтэй шэл эмдэһэн 15 наһатай Богачев гэжэ хүбүүн боожо үхэбэ»—гэһэн уйдхарта баримтануудые харуулна.

Ородой агуусхэ уран зохёолшо Н. А. Некрасов багашуулай ядаралта хүнэ байдалай тухайда иигэжэ бэшэнэ:

> Сэсэгээр алтарма талмайда
> Сэнгэхэ жаргал манда үгы.
> Заводой хүндэ мөөрине
> Забда сүлөөгүй эрьюулнэбди.
> Гэртээ мүнөө бусааһаа,
> Гэмгүй шэнги һанагдана даа,
> Иимэл зоболон гэртэмнай
> Эрхэ бэшэ хүлөөнэл.

Хаанта Россиин үедэ тарьяашан залуулай байдал хүдэлмэришэдэй хүүгэдэй байдалһаа дээрэ байгаагүй. Тэрэ үедэ 28 мянган помещигүүд, тэдэнэрые толгойлон байгаа хаантай хамта, 10 миллион тарьяашадай бүлэнэртэй адли хэмжээнэй газар эзэмдэжэ һуугаа. Үшөө тэрэ мүртөө тон шэмэтэй һайн газарнуудынь баяшуулай ба помещигүүдэй гарта байжа, ямаршье үрэ үрэлгүй, бүргааһатай, хужармаг добо газарнууд үгытэй тарьяашадта хүртэдэг байһан бэлэй.

Мулташагүй хүндэ саг үргэлжэ хэншье үлүүгээр зобоодог байдалда тарьяашадай хүүгэдүүд байба. Нэгэ гэбэл баяшуулай ба помещигүүдэй барлаг богоолнууд болжо амар жаргал үе наһандаа харахагүй хосорхо гү, үгышьеһаа хото город ошожо фабрика заводуудта болон мастерскойнуудта һурагшаар орохо гансахан лэ тиимэ зам үлэдэг байгаа.

Хүдэлмэришэн тарьяашанай хүүгэдэй эрдэм номдо һураха ябадалые хойшо татахын түлөө хаанта засаг али болохоор оролдодог байһан юм. Арадые гэгээрүүлхэ хаанай министр Делянов доодо зэргэ шадалтанай хүүгэдые дунда ба дээрэ һургуулида һурахыень хориглоһон приказ 1887 ондо гаргаа. Хүдэлмэришэд ба тарьяашадай хүүгэдтэ эхин һургуулишье дүүргэхэ арга шадал тиихэ үедэ байгаагүй. Гэртэхид түрэлхидэнь гутал хубсаһа болон ном дэбтэр хүүгэдтээ худалдажа абаха аргагүй байһан юм.

Октябрьска агууехэ социалистическэ революци хадаа ажалша залуушуулые помещигүүд ба капиталистнуудай дарлалтануудһаа хододоо сүлөөлөө. Советскэ засаг болбол ажахын, культурна гүрэнэй үнэнтэ агууехэ эрхэнүүдые залуушуулда олгоо. Тон демократическа ба түрүү конституци болохо Сталинска Конституциин мүнхэ туяата нарап доро манай арад зон ажаһуужа байна. Манай залуушуулай урда айхабтар үргэн зам харгы нээгдэжэ, тэдэнэй урда хэншье болоходонь хамаг үүдэнүүд нээгдээтэй. Тэдэнэрэй өөһэдынгөө талаантануудые ба уран мэргэжэлнүүдэе ургуулан дэбжэхэ ябадалда айхабтар ехэ аргаболомжонууд бии байна.

Энээн шэнги үргэн ехэ аргаболомжо капиталистическэ гүрэнүүдэй залуушуулай дунда яабашье байхагүй. Юуб гэбэл гэхэдэ, капиталист бүхэн хайшан гэбэл эд зөөри элбэг ехээр суглуулхаб гэһэн умсын хомхой зорилготой байгаа. Тэдэнэр машинын ойрохи барлаг болгожо залуу хүдэлмэришэдэй ... хүдэһые там хайрагүйгөөр мүлжэнэ.

Социалистическэ ёһоной ажахын тусхай илгарха талань манай олон миллионно армиие үсөөлэн тараажа байһан энэ үедэ харагдана. Армиһаа табигдажа бусагшад бүхэн ажал хүдэлмэри олохо дүүрэн эрхэтэй, тэдэнэр өөһэдынгөө дуршэлтэй ажалда хэзээ бүхэндэ орожо шадаха аргатай юм. Тэдэнэй энэ эрхэнь манай правительствын тусхай указаар бэхижүүлэгдэһэн байна. Советскэ хуули болбол залуушуудые байра байдалаар хангаха, страховани болон амаралтын эрхэнүүдые ехэнүүлээр адли олгонхой. Бага наһатадай хүдэлмэриин үдэр 6 сагаар хизаарлана. 14-һөө доошо наһатай хүүгэдые ажал хүдэлмэридэ хабаадуулхагүй гэһэн тусхай декрет советскэ засагай тогтоһон түрүүшын үдэрнүүдтэ гаргагдаһан юм. Залуу хүдэлмэришэд, залуу колхознигууд ба бүхы залуу ажалшад өөһэдынгөө хүдэлмэриин түлбэрие хэһэн ажалайгаа зэргэ шанарай жэшээгээр ехэшүүлээр адли абана.

Манай Эхэ орон хүнэй ажал хэхэ үргэн эрхэ олгоод дүүрнэгүй, харин тэдэнэрэй дуратай мэргэжэлтэн болохо ябадалда халуун туһаламжа үдэр үдэртэ үзүүлнэ.

Заводуудта, совхозуудта болон МТС-үүд ба колхозуудаар техническэ ба агрономическа түлөөһэгүй һуралсалай курсанууд ходоо байдаг. Тиимэ дээрэһээ хэдэн олон залуушуул шалабари мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ, техминимумэй болон стахановска курсануудта тракторнстнар ба комбайнернуудые бэлэдхэхэ кружогуудта һуралсана.

Манай ороной 700 мянган залуу хүбүүд ба басагад гүрэнэй дүүрэн тэжэмжэ дээрэ байжа ажалай резервэнүүдэй һургуулида һуралсана. Тэдэнэртэ хубсаһа хунар, ном дэбтэр ба зэмсэгүүд түлөөһэгүйгөөр үгэнэ. Иимэ эрхэ байдал ямаршье капиталистическэ гүрэн соо харагдахагүй байна.

Залуушуулай амаралта тухай манай советскэ орон тон халуун анхаралаа табина.

Дайнай урда тээ залуушуулай амаралтын олон санаторинууд эмхидхэгдээ һэн. Крымэй урда эрьедэ Симэйзидэ жэл бүри 1800 хүнэй амарха санатори тогтоогдоо. Алупка Сара гэжэ 1400 хүнэй амарха санатори болон Кисловодскдо «Красный Октябрь» гэжэ 1600 хүнэй амарха санатори бии юм.

Дайнай урда тээ манай залуушуул 1650 стадионуудтай, 700 спортивна талмайнуудтай, 2674 санын станцинуудтай, 350 уһан спортын тусхай станцинуудтай байгаа. Физкультурна хүдэлөөнүүдтэ 9 миллионһоо үлүү залуушуул хабаадалсадаг байһан юм.

Сталинска Конституциин нарап доро хүмүүжэһэн гансахан лэ манай ороной залуушуул иимэ үргэн аргаболомжотой. Энээн шэнги залуушуулай бэеэ элүүрээр хүмүүжүүлхэ оролдолго туһабари ямаршье капиталистическэ гүрэндэ харагдахагүйнь мэдээтэй байна.

Залуушуулай эрдэмдэ һураха сүлөө тухай Сталинска Конституци соо бэшэглэнхэй. Энэ эрхэеэ бэхижүүлхэ аргаболомжо манай ороной залуушуулда хүсэд дүүрэнээр үгтэнхэй. Манай ороной залуушуул бүхэн эрхэ бэшэ эхин һургуули дүүргэхэ уялгатай ба гүрэнэй стипенди абажа һуралсалаа үргэлжэлүүлэн дээдэ һургуулитай болохо аргатай байна.

Манай советскэ засаг болбол 20 жэл соо хаанта Россиин 200 жэл соо тогтооһонһоо олон дээдэ һургуулинуудые тогтоогоо. Советскэ засаг өөрынгөө мандаһан 20 жэл соо 600-һаа олон дээдэ һургуулинуудые шэнээр байгуулаа.

1913 ондо Россида 8 миллион хүн һуража ба дээдэ һургуулида 112 мянган хүн һуралсажа байһан юм.

1940-41 онуудта манай техникумуудта 1 миллионһоо олон залуушуул, дээдэ һургуулинуудта 620 мянган хүн һуража байгаа. Эдэ болбол Европын бүхы гүрэнүүдтэхи дээдэ һургуулинуудай бүхы һурагшадһаа олон болоно.

Советскэ һургуулинуудай һуралсал СССР-эй арадуудай 112 хэлэн дээрэ ябуулагдажа, 69 хэлэнүүд дээрэ газетэнүүд хэблэгдэнэ.

Манай ороной һуралсалай хэрэгтэ айхабтар ехэ мүнгэн зөөри гаргашалдаг дээрэһээ иимэ олон залуушуул эрдэм шудалха аргатай болоһон байна. 1945 ондо һуралсалай хэрэгтэ 20,8 миллиард түхэриг үгтэһэн һаа, 1946 ондо энэ тоо 28 миллиард түхэриг хүртэр ехэ болоһон байна.

Манай агууехэ Улаан Армида офицерһээ эхилээд гайхамшагта полководец маршал Жуков хүртэрөө бүлтэдээ манай арад зонһоо дэбжээ. Нүхэр Жуков болбол Московско областиин тарьяашанай хүбүүн аад, өөрөө хүдэлмэришэ байһан ба нэгэдэхи империалистическэ дайнай үедэ юрын солдат ябаа. Гурба дахин Советскэ Союзай Герой полковник Покрышкин Новосибирскын заводуудай нэгэндэ слесарээр хүдэлмэрилжэ байгаа. Хүдөө-ажалай наукануудай Академиин президент Лысенко ба сталинска шагналай лауреат артист С. Я. Лемешев гэгшэд тарьяашадай хүбүүд байһан юм.

Бүгэдэниитын ба һунгалтын али эрхэ гансахан лэ манай орондо хүсэдөөр дүүргэгдэнэ. Һунгалтада бүхы ажалшадай хандахын түлөө манай парти ба правительство саг үргэлжэ оролдоно.

Манай залуушуул эхэ оронойгоо политическэ байдал дээрэ хажуу талада байдаггүй, харин тон шударга хабаадалсагшад болоо, Сталинска Конституцяар тэдэнэртэ үгтэһэн үргэн ехэ эрхэеэ дүүрэн бэелүүлнэ.

Өөрынгөө дэргэдэ тон түрүү советскэ залуушуулые хандуулһан комсомол хадаа гүрэнэй олониитын байдалда хабаадажа һураха залуушуулай эхин түрүүшын һургуули болоно.

Манай залуушуулые большевигүүдэй агууехэ парти болон тэрэнэй ударидагша нүхэр Сталин хүмүүжүүлэн ябана.

„Эрхим малшан" гэһэн нэрэзэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн

НЭГЭШЬЕ ТОЛГОЙ МАЛ ҮХҮҮЛХЭГҮЙ!

ТҮРҮҮШЫН ШЭНЭ ТҮЛНҮҮД

—Январиин шанга хүйтэн үнгэрбэ. Гэбэшье, урдамнай угаа ехэ харюусалгатай үдэрнүүд байна. Юуб гэхэдэ, энэ үедэ хониной жэгдэрэн түрэхэ болзорнууд гээшэ,—гэжэ Кударын аймагай „Улаан Тарбагатай" колхозой хонишод мэдүүлнэ.

Хониной ажалые үсхэбэрилхэ хэрэгтэ эдибхитэйгээр оролсоһон дээрэхи колхозой ОТФ-гэй хүдэлмэрилэгшэд мүнөө үедэ жаяг зарщамаа улам шангадхаһан. Тэрэнэй ашаар, түрүүшын шэнэ түлнүүдые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаад, элүүр энхээр тэнжээжэ байна. Фермын хүдэлмэрилэгшэдэй хүлеэжэ абаһан 120 гаран хурьһан нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээгдэжэ байха юм. ОТФ-е дааһагшэ нүхэр Рантарова гэгшэ үбэлжэлгэ, түл абалгын үедэ хонишодой ажалые зүбөөр эмхидхэжэ шадаһан байна.

Бадмажап Сонгоева, Дарима Батуева гэгшэд фермын эрхим хонишод юм. Эдэ нүхэдэй эдибхитэ ажалай ашаар, 1945 ондо хони ямаа үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб 110 процент дүүргэгдэв. Мүн өө жэлдэ түс бөө үшөө ехээр үлүүлэн дүүргэхын түлөө фермын бүхы хүдэлмэрилэгшэд шанга тэмсэл хэнэ.

Хони-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүрысөөндэ оро соһон хонишон бүхэн үбэлжэлэ, түл абалгые гарзагүйгөөр үнгэргэжэ, колхозой һүрэгүүдээ тобир гаргаһаар ондо оруулха уялгануудые абаһан байна. Түрүү хонишод харюусалгатай ажалдаа оролдосотойгоор хандахатаяа хамта, фермэ дээрээ ариг сэбэрые сахидаг байха юм.

Д. ГОМБОЕВ.

ТҮРҮҮ МАЛШАДАЙ ҮНЭН ҮГЭНҮҮД

Дари Будаева гэгшын хүтэлбэрилдэг малажалай бригада Закаменай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын бүхы бригадануудые илжа ябана. Энэ бригадын членүүд үбэлжэлгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаһан юм. Намарай бэлшээриие һайнаар эмхидхэжэ, эбэртэ бодо малаа таргалуулһанай ашаар, үбэлые садхаланаар үнгэргэжэ байна. Түс бригадын 144 толгой малнууд намарайнгаа тамирые бишнихашье буураагүй.

Үбэлэй бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, үхэр малаа һайнаар адуулна. Эдибхитэй үхэршэн Ханда Жалсанова гэгшэ малаа хагдаар элбэг хада уулын эбэрэй нэмэр эр, шугы бургааһанай оорһоор бэлшээгэ байна. Энэ хадаа үхэр малһаа минуташье хожомдонгүй саг үргэлжэ, тэдэнэй хойноһоо дахажа ябадаг юм.

Тэрэшэлэн түс бригадынхид үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ, газаагаа зөөһэн байна. Үбһэ, һолоомо, мехиинэ мэтын тэжээлые нормын ёһоор гаргашалжа, арбинлхын түлөө малшан бүхэн оролдоног юм.

Ханда Бадмаева гэгшын хүтэлбэрилдэг эбэргэ бодо малай нэгэ бригада үбэлжэлгые баһал һайнаар үнгэргэжэ байна. Бригадын малшад үбэлэй адуулгые зүбөөр эмхидхэнхэй. Үбһэ тэжээлые байгуулагдаһан нормын ёһоор гаргашалжа арбилна. 156 толгой эбэртэ бодо малынь дулаан байра болон һайн эжээл, харууһанда табигдаһанай ашаар бүгэдэ дундаһаа дээшэ шадалтай.

Хонинойн-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд Жигмит Раднаева, Цыре дулма Галданова ба бусад үнгэрэгшэ жэлэй хони ямаа хорлотогүйгөөр тэнжээгээд, хэдэ хэдэн хони ажалай пэмэлтэ түлбэридэ абаһан байна.

Молотовой нэрэмжэтэ артелиин малажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд малай байра байдал, тэжээл, үбэлэй бэ шээри уһалуурые саг соонь һайнаар бэлэдхэжэ, үбэлжэлгые амгалан тайбанаар дабаха дүүрэн арга хангаһан байха юм. Эндэхи фермэ, гүүргэнүүдэй адуу малай байра байдал саг үргэлжэ урин дулаан ба зөөлэхэн дэбисхэртэй байдаг.

Малажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд үбэлжэлгэ, түл абалгые эрхимээр үнгэргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, тодо һонор уялгануудые абаһан байна.

Мүнөө энэ колхозой малажалай бүхы фермэ, бригаданудай хүдэлмэрилэгшэд бүхы һунгагшадта, эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэн, эрэгтэй эмэгтэй таряашан, Улаан Армиин ба Уһан-Сэрэгэй флодой сэрэгшэд, советскэ интеллигенцидэ Бүхэсоюзын Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин Центральна Комитедэй хандалгые угаа ехэ баяртайгаар угтажа абаад, СССР-эй Верховно Советдэ һунгалтануудые хэхэ бүгэдэ арадай һайндэр хүртэр шэнэ амжалтануудые туйлаха, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай түлөө нэгэн дуугаар голосуудаа үгэхэбди гэжэ мэдүүлбэд.

В. БУДАЕВ.

МТФ-гэй гээгдэнги бригада

Адуу малай үбэлжэлгые амгалан тайбанаар үнгэргэжэ байһан колхоз, малажалай фермэ болон бригаданууд Закаменай аймаг соо яһала олон. Гэбэшье, гээгдэнги малшад үшөөл олон байна. Тэдэнэрэй хүтэлбэридэг фермэ, гүүртэ, бригада гү, али харууһадаг малынь үбэлэй һарануу дай гараһанһаа хойшо туража, хорожо байха юм.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермэ соо Долгор Цыденова гэгшын хүтэлбэрилдэг бригада эгээл гээгдэжэ ябана. Энэ бригадын малшад үбэлжэлгые гарзагүйгөөр үдэшэхын түлөө үнэтэй зүрхэнэй оролдолго гаргаагүй байһаар. Эдэнэр малай байдал харууһые муугаар эмхидхэнхэй. Тэрэнһээ боложо үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо эдэ бригадынхид 3 толгой буруунуудаа үхүүлһэн, 6 бурууннууд болон 9 бодо малые тураажа тамиргүй болгожорхиһон байха юм.

Малай үбэлэй бэлшээриие зүбөөр хэрэглэхэ шухала хэмжээнүүдые абаагүй байһаар. Мүн үбһэ тэжээл арбилха тушаа анхардаггүй байха юм. Тушаажа абаһан 765 центнер үбһэнэйнгөө хахадһаань үлүүе гаргашалжар иһэн байна.

Бригадын олонхи малшад тусхайта даалгабаридаа тон харюусалгагүйгөөр хандажа, малаа хэм соонь уһалха, эдеэлүүлхэ, һайнаар харууһалхын түлөө бодотоор тэмсэдэггүй байха юм. Теэд, һүнэй-това на фермэ болон колхозой правлениин зүгһөө гээгдэнги ябаһан энэ бригадын дутуунуудые усадхаха тушаа хүсэд анхарагданагүй гэхэдэ боломоор байна.

О. АЮШИЕВ.

Үнэтэ үүсхэлые дэмжэнэгүй

ИВОЛГА. (Телефоноор абтаба). Сабша ангые жэлдэрүүлэн һайжаруулха, тэрэнэй ургасые дээшэл үлхэ, үблэнэй валова суглуулгыень ехэдхэхэ үүсхэл гаргаһан Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүршэ зэрим артелинүүд гүрэнэй удхашанар тал хэрэгые хүсэд дэмжээгүй байһаар.

„Мартын 8", «Красный Октябрь» ба бусад хэдэн колхозууд жэлһээ жэлдэ үбһэ тэжээлээр дутажа, үхэр малаа үбэлэй үедэ тураадаг, хорoодог байха юм. Теэд, урда жэлнүүдэй энэ алдуунуудһаа һургаал абажа, үхэр малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө эрид тэмсэл хэхын орондо, харин сабша ан һайжаруулха ябадалые мүнөө хүртэр хүсэд тоогогүй байһаар. Эдэ колхозууд сабша ангые һайжаруулхын түлөө үргэ өөр дэлгэрэн Бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, үбэлэй үндэр ургаса хурьяаха шухала хэмжээнүүдые хараалагүй байха юм.

Тиихэлээр аяар мүнөө хүртэр эдэ колхозуудай сабшалан дээгүүр агротехническэ ямаршье хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэдэнэгүй. Луговодческо звенонууд эмхидхэгдэһэн нэрэтэй байбашье, энэ гэхэ хүдэлмэри ябуулаагүй байһаар.

Адуу малые олошоруулан үсхэбэрилхэ, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ зорилго имагтал үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэһэнһээ болохо байна. Үнгэрһэн дүнгүүд дээрэһээ харахада, тэжээл элбэгээр бэлэдхэһэн колхозууд адуу малаа нилээдгүй олошоруулһан, тиихэдэнь үбһэ һоломоор дутамаг колхозууд хододоо гарза гайда орожо байха юм.

Сабшалангые һайжаруулха үнэтэ үүсхэл гаргаһан Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ артелиин членүүдэй хандалга бүгэдэндэ дэмжэгдэхэ зэргэтэй. Колхоз бүхэн мэнэ эһээр луговодческо звенонуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха шухала хэмжээнүүдые абаха байна.

О. АЮШИЕВА.

Амжалтануудаа уламаар арбидхахын түлөө

Харамодоной сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой членүүд ажахыгаа һаадгүйгөөр хүгжүүлжэ, Курумканай аймаг соо түрүү колхозуудай нэгэнинь болоод хой. Түс колхозой түрүүлэгшэ Гарма Доржиевич Дамбаев гэгшэ артелиин ажахые хүгжүүлхэ хэрэгтэ эсэсэгүй шагүйгөөр оролсон, колхознигуудай ажалые үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудаар зүбөөр хубаарилан табижа шадаһан юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай бэрхэшээлтэйшье үдэрнүүдтэ энэ артелиин член бүхэн баатар Улаан Арми болон Эхэ орондоо элбэг ехэ дээ хоол болон мүнгэн зөөри үгэжэ, баруун тээ—немецко-фашистска булимтагшадые, зүүн тээ—японско империалистнуудые хяа һамна сохихо ябадалда хангаһалһан байна.

Колхозой эрэгтэй эмэгтэй членүүд илангаяа түгэлдэр Улаан Армидаа эрхим туһаламжа үзүүлхын түлөө ами бэеэ харамлангүй артелиин ажалда үдэр һүнигүй хаб адалсажа гараа. Мүнөө эндэхид амгалан тайбан сагай ерээд байһан энэ үедэ амжалтануудаа улам хүгжүүлэн, колхозоо бүри баян болгохын, өөһэдөө шанга шадалтай болохын түлөө дайн сэрэгэй үедэ хүдэлмэрилдэг эршэеэ бага ухашье һулдхаагүй, харин үри шангадхаһаар байна. Колхозой ажахые хүгжүүлхэ хэрэгтэ үнэн сэхээр хабаадалсажа, нилээдгүй ехэ амжалтануудые туйлаһанай ашаар, артелиин 300 гаран эрхим хүнүүд „1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хүнэн шэн абьяата ажалай түлөө" медаль абтаар зургаатгадаһан байха юм.

Түс колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Дамбаев өөрынгөө нөөсэһөө Эхэ ороноо обороной фондодо 50.000 түхэриг мүнгэ оруулжа, арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталинай баясхаланда хүртөө һэн.

Калининай нэрэмжэтэ артелиин членүүд 1945 оню малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб адуу морёор 101,5 процент, эбэртэ бодо малаар—103,5 процент, хони ямаагаар—107 процент дүүргэһэн байха юм. Үбэлжэлгэдэ бэлэ хэлые һайнаар дүүргэжэ, малай бүхы байра байдалые урин дулаандаар забаарилһан байна. Тэрэнэй ашаар, үхэр малынь гарзагүйгөөр үбэлжэжэ байха юм.

Колхозно адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө эндэхид онсо анхаралаа табина. Сабшалангай газарые уһалхын зорилгоор, уһа хаяха 2 дамба түхеэрэһэн ба энэ жэлдэ 13 километр утатай һубаг канава малтаха байна.

Түс колхозой таригын талмай 2100 гектар юм. Элээниие һайнаар уһалжа үтэгжүүлээд, үндэр ургаса хурахын түлөө колхознигууд нилээдгүй тэмсэл хэжэ эг байна.

Адуу малаа олошоруулан, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, үндэр ургаса хурахын түлөө эрид тэмсэл хэхэтэеэ хамта, энэ колхозойхид артелиин центрые культурна болбосон болгохын түлөө шухала анхараалаа табина. Һаяар колхозой гидроэлектростанци, радиостанци мэтын барилганууд дүүрэжэ ашаглалгада үгтэхэнь. Энэ жэлдэ колхозой центр хэрэй ордо о байна. Артелиин правлени дэргэ зорулан 2 дабхар гэр барига. Тэрэшэ эн 250 хүнэй һуури тай клуб ари данхай. Колхознигууд болон Улаан Армиһаа тиигэһэн хүнүүдтэ зориулагдаһан 28 гэр баригдаһан байна.

Колхозой ажахы болон культурын ургаха тудам түрүү хүнүүдэй нэрэзэргэ олошорно һүнэй-товарна ферые даагша Дынсыма Гармаева гэгшэ адуу малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ ябадалые болохоор хангажа байна. Түрүү һаалишан Цыренжит Гармаева үнгэрэгшэ жэлдэ 18 үнеэнһээ 18 тугал абажа, нэгэшье хорлотогүйгөөр тэнжээһэн, һүн һааха түсэбөө 125 процент дүүргэһэн байха юм. Малажалай фермэ, гүүргэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй адуу малай ашаг шэмые дээшэ үүлхын түлөө шууд шангаар тэмсэдэгэй ашаа үреэр. Түс колхоз гүрэнэйнгөө урахи уялгануудые 1945 ондо бүхы продукциуудаар сүм дүүргэхэһээ гадна, энэ жэлдэ оруулха түлбэринүүдһээ нилээдгүй ехэ продуктнуудые авансаар үгэһэн байна.

Мүнөө үедэ энэ артелиин бүхы членүүд нёдондонойхиһоо үлүү ехэ амжалтануудые туйлаха уялгануудые абаад, социалистическэ мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсонхой. СССР-эй Верховно Советдэ һунгалта уулые хэхэ үдэргэ эрхим бэлэг барихын зорилгоор, һаннай эндэхи колхознигуудай эдибхи улам шангадаа. Бүхы һунгагшадта, эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэн, эрэгтэй эмэгтэй таряашан, Улаан Армиин ба Уһан-Сэрэгэй Флодой сэрэгшэд, советскэ интеллигенцидэ ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй хандалгые угаа ехэ баяртагаар угтаһан энэ артелиин колхознигууд һунгалтын үдэр—1946 оной февралиин 10-да коммунистнууд ба партийнабэшэ, блогой кандидадуудай түлөө нэгэл хүн шэнгэ эхитэйгээр голосовалхые эрмэлзэжэ айлад.

Б. РИНЧИНОВ.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи процесс

Январиин 29-эй үглөөнэй заседани

НЮРБЕРГ, январиин 29. (ТАСС). Мүнөөдэр трибуналай үглөөнэй заседани дээрэ французска гэмнэлтын түлөөлэгшэ Дюбосс болбол гэршэ Франсуа Буа гэгшэһээ асуулта абажа үргэлжэлбэ. Үсэгэлдэр гэршын харуулһан, лагерьта хэгдэһэн фотографинууд тухай һануулаад, гэмнэгшэ болбол гэмнэгдэгшэ Кальтенбруннер гэгшын Маутхаузендахи лагерьта ерэдэг байһанай документальна баримта болгожо фотографинуудай нэгые трибуналда дамжуулан үгэнэ. Һүүлээрынь Дюбосс болбол гэршэһээ асуулта хэхэдээ—гэмнэгдэгшэдэй һандали дээрэ һуугшадай дундаһаа Маутхаузендахи лагерьта ерэдэг хүнүүдые танихагүй байна гүт гэжэ тэрэнһээ асуухадань, Франсуа Буа гэглэ Шпеерые заана.

Советскэ Союзһаа главна гэмнэгшэ Руденко болбол гэршэһээ асуулта хэжэ эхилхэдээ, лагерьта байһан плендэ абтаһан советскэ сэрэгэй хүнүүдые хюдаһан тухай мэдэхэ зүйлнүүдээ хэлэжэ үгэхые Франсуа Буа гэгшые гуйна.

Буа хэлэхэдээ,—түрүүшын плендэ абтаһан ород сэрэгэй хүнүүдые 1941 оной ноябрьда лагерьта асарһан байна. Тэдэнэрэй ерэхын урда тээ һэргылжэ байха тухай тусхай хэмжээ абтаһан байна. Хяа-хаангүй пулемедүүд табигдаһан байгаа. Маутхаузенда асарагдаһан плендэ абтаһан хэдэн мянган ород сэрэгэй хүнүүдые блок болгондо тус бүридэнь 1.600 хүнөөр хубаарилжа байрлуулһан байна. Плендэ абтаһан советскэ сэрэгэй хүнүүд ехээр зобооһон ба ноябрьда 10 градус үлүүтэй хүйтэн байбашье тэдэнэр ородоо хубсаһа үгы шахуу байһан юм. Тэдэнэрэй ерэхэтэй сасуу 24 хүниинь үхэһэн байгаа. Хэдэн недели үнгэрһэнэй хойно плендэ байһан хүнүүд тон ехээр зобоогдоһон байна. Тиихэдэнь, тэдэнэрые тэсэшэгүй хүнэ условидо хүдэлмэрилхые баалажа, үргэжэ моторсохижо баалажа, хюдажа эхилһэн байна. Гурбан һара үнгэрһэнэй хойно плендэ абтаһан 7000 ород сэрэгэй хүнүүдһээ оройдоол 30 хүн амиды үлэһэн байна. Энэ 30 хүнэй фотографиие буулгаһан ба энэ фотографинь намда хадагалаатай үлэһэн байна.

Хэды хоног үнгэрһэнэй хойно энэ бүлэг хүнүүдтэ ямараар хандаха тухай приказ дээдэ ноёдһоо абтаһан байна. Тиихэдэ плендэ абтаһан советскэ офицернүүдые нэгэ газарта байралуулжа, тэдэндэ шэнэ, формын хубсаһа үгэжэ, баратайгаар хоолуулдаг ба папиросооршье хангадаг байһан байна. Һүүлээрынь тэдэниие шулуу эбдэхэ хүдэлмэри дээрэ абашажа, тэндэ тон хүнгэн хүдэлмэри үгэһэн байна. Маутхаузендахи лагериин информациин албанай хүтэлбэрилэгшэ болбол плендэ абтаһан сэрэгэй хүнүүдэй энэ бүлэгтэ һайнаар хандажа байһан хэбэртэйгээр гэршэлхэ гэһэн 48 снимок буулгажа абаһан байна. Һүүлээрынь фотографинуудай бэлэн болоһон хойно плендэ абтаһан советскэ сэрэгэй офицернүүдһээ сэбэр хубсаһыень хуряажа абаһан байна.

Саашань, Франсуа Буа болбол № 20 блогто болоһон журам тухай хэлэнэ. Тэндэ ехэнхинь плендэ абтаһан ород сэрэгэй хүнүүд, тэрэшэлэн бүлэг югославууд ба хэдэн англичаннууд байһан байна. Энэ барак болбол хатуу хамгаалтатай байгаа. Энэнь тойроод проволокоор хорёолгодоһоншье һаань, хананиинь дамжуулаад электрическэ ток гүйлгэһэн адуулхазатай проволоконууд татагдаһан байгаа. Хоёр ахалагша офицернүүдһээ бэшэ хэншье орожо шадахагүй ба. Эндэ байгаа плендэ абтаһан хүнүүдэй ямар яһанай хүнүүд болохыень мэдэхэ ямаршье тэмдэ гүй гэхэ гү, али номергүй байдаг байба. Энэ блокто орожо ба тэдэ эй фотографи буулгаха арга гэршэдэ олдоһон байна. Эндэ хүниинь бусад бараг уудга байһан хүнүүдһээ бүри олон байгаа. Эндэ байгшадта бусад плендэ абтагшадта үгтэдэг муу хоолшье үгтэдэггүй байһан байна. Хоол хубаажа үгэжэ байха үедэ эсэсовецүүд болбол өөһэдынгөө хохирол болгошдые буудажа алдаг байба. Энэ баракуудһаа үдэр бүри буудалын абяан дуулдадаг байһан байна. Эндэ байгаа плендэ абтаһан ород хүнүүд болбол советскэ сэрэгүүд Югославида дүтэлжэ ябана гэжэ шэнэ ерэгшэдһээ дуулаад, лагерьһаа гарьедэхэ гэжэ һахюулна үгы хэжэ, хамгаалтатай проволокые таһалһан байна. Теэд буһаагаа гараһан 700 хүнһөө мило 60 хүниинь тэрьедэжэ партизан удта ошоһон байха болохо.

СС ба СД-гэй үнөөрэгшэ Бабели гэгшэдэ гэршын мэдүүлһэн тонуудта һэжэг түрэжэ, гэршэ ээ зэргэ асуулта хэжэ эхилбэ. Тэрэ Франсуа Буа гэгшэһээ тэндэ ерэгшэдэй тооё яагаад тодорхойгоор мэдэхэ болоо гэжэ асуухадань гэршэ харюусахадаа, лагерьта асарагдаһан шэнэ шэргинүүд болбол табан хүнүүдээр жэгс һан колоннор ябуулагдадаг байһан ба тэдэниие тоолоходо бэлэхэн байһан юм гэбэ.

Французска гэмнэлтын дуудаһан шэнэ гэршэ нэрвежец Ганс Каппелен гэгшые зал соо оруулна. Энэнь эрдэмээрээ юрист, 1941 оной ноябрьда гестаповецүүдээр арестовалагдаһан ба Ослодохи гестаповска түрмэдэ аблашагдаһан байна.

Гэршэ болбол немецкэ гестаповецүүдэй тэрээниие мүшхэжэ байхадаа хатуу шэрүүн зобоолтодо оруулһан тухай хэлэнэ. Тэрэнэй үһыень зулгаажа абада резин овшинид маар сохихо, хүл ба гарыень булгалдаг ба эдэдэг байгаа. Нэгэ мүшхэлгэ хэжэ байхадаа тэдэнэр хэлдэнь нэгэ винтэгэй аппараг хэжэ, тэрэнээ эрьюулхэдэнь, бүлшэн…һаа таһаржа байһан байна. Ипарадай хүсөөр алуурша…хаа тада байһан хүнэй хүзүү…а арһые хуулажа абаһан ба… советцүүд болбол нэгэтэ мүшх…а хадаа гэршын хөмһэной… зүү хадхаһан, хүлынь шатааһ… Бусад хаагдаһан норвежецүү…гэй хамта тиимэл шэрүүн… ороһон байгаа гэжэ Ганс Каппелен дүүгнэ.

Гестаповецүүд болбол гэршые… хэлүүлжэ ядаад, тэрээниие Г… концентрационно лагерьта… байгаа.

Гэмнэгшэ Дюбоссой гуйлтаар… Каппелен болбол Эльзасгахи… лерай лагерь тухай Трибунал… Энэ лагерьдахи журам болбол… герьнуудай журамһаа хүнгэн… гаа гэжэ тэрэ хэлэнэ. Энээнд… ниин бусад концентрационно… нуудта болодоггой адли хаалт… һан хүнүүдтэ бузар булай… нууд хэгдэдэг байна.

Гэршэ болбол бүлэг цыган… леровскэ «Эрдэмт дэй» нэгэ… һан туршалгын дүнгые хэлэ… «Оппадто» ороһон цыгануудай… үхэһэн байна. Дайнай һүүл… рэнэй байһан Гросрозенхоһ… яаралтайгаар нүүлгэһэн тух… сашань хэлэнэ. Улаан Арми… гүүдэй Бреславльда түргөөр… байхада, гитлеровецүүд болб… тэндэһээ ябаха баатай болоһ… Гэршын ябалсаһан колоннодо… байһан байна.

Бидэнэр ябахадаа 5 хоног… соо хоол ба уһа абаагүй ябаа… эршэ хэлэнэ. Эсэстэнь бидэнэр… Вальдта дүтэхэн байһан ла ерь… ди. Эндэ ерэхэ үедөө хаалтатай… лай гурбанай хоёр хубинь үх… гаа һэн. Ондоо эшэлонуудаар я… сад хаалтатай байһан хүнүү… байдалтай ябаһан байһыень би… дэ мэдээ һмни. Французскэ гэ… турадхалаар удаалахидань гэр… Розес асуугдана. Энэ хадаа ф… ка армиин офицер, 1940 оной… 24-дэ немецүүдтэ плендэ абта… а. Пленһээ 5 дахин түрьелг… ɵһоной һүүлээр Поль Розер… цүүд Рава Русскын хажууда… агдаһан ялатанай лагерьта… байна. Поль Розер болбол тэ… һанаһан гү, али хүдэлмэрилхэ… һан плендэ абтаһан сэрэгэй… немецкэ солдадуудай шүһата… эрүулһэн олон тоогой барим… тоолоно.

Гэршэ болбол Львов—Рава… эршондо еврейнүүдые немец… һаһан баримтанууд тухай х… Гэршэ Розерэй мэдүүлгээр… лай үглөөнэй заседани дүүрэб…

Январиин 30-ай үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, январиин 30 (ТАСС). Трибуналай үглөөнэй заседани дээрэ французска гэмнэлтын түлөөлэгшэ Дюбосс гэгшэ Германиин концлагерьнуудта хаалгаатай байһан хүнүүдэй байдал тухай үгэ хэлэжэ үргэлжэлбэ.

Концлагерьнуудта дүтэ байһан заводуудта хүдэлмэрилдэг хаагдаһан хүнүүдэй хүдэлмэриин гуримые элирхээлһэн документые гэмнэгшэ уншажа үгэнэ. 1942 оной апрелиин 30-да Берлиндэ хэблэгдэлэн энэ документэ соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

„Хэрэгтэй үйлэдбэриин бүтээсые туйлахын түлөө хаагдаһан хүнүүдэй хэжэ байха ажал хадаа ехэ хүндэ хүшэр, эсэмэ түгимаар байха ёһотой".

Саашань Гиммлертэ эльгээһэн Герингын бэшэгые гэмнэгшэ уншана, энэ бэшэгээрээ Геринг болбол хаагдаһан хүнүүдые Германиин сэрэгэй предприятинуудта гэм хэхэгүйгөөр хэрэглэхын түлөө Гиммлерые харюусалгата болгоно.

„Буу зэбсэг үйлэдбэрилхын түлөө шухала хэрэгтэй плендэ абтаһан сэрэгэйхидые намда үгэхыетнай би тандa гуйнаб,—гэжэ бэшэнэ. Ажал хүдэлмэри дээрэһээ харахада, энэ хүдэлмэриин хүсэ хадаа амжалтатайгаар хэрэглэгдэжэ болохо. Агларта дэй хэхэ ябадал болбол плендэ абтаһан сэрэгэйхидэй хүдэлмэриин хүсые хэрэглэхые эринэ".

Гэршэнэрэй харуулһанай ёһоор концлагерьнуудта хаагдаад байһан хүнүүд болбол дабагдашагүй хүндэ хүдэлмэри хэжэ хүсөө барадаг, теэд удаань газовой камернуудта үгы хэгдэдэг байгаа гэжэ гэмнэгшэ хэлэнэ.

Концлагерьнуудта хаалгатай байһан хүнүүдэй байдал хадаа гитлеровскэ засагуудаар нюусаар баридадаг һэн. „Лагерьнуудта байһан хүнүүдэй байдалай условитухай юушье хэлэһэн хүн толгойн сзазын хэргэтэ оролдохо,"—гэжэ Гиммлер мэдүүлһэн байна.

Иигээд зэбһэрлэлгэ соли ехогдобо. тэрэнэй һүүлээр трибуналай түрүүлэгшэ Лорд Лоуренс болбол концентрационно лагерьнуудта гитлеровецүүдэй хэһэн гэмтэ ябадал тухай французска гэмнэлтын үгэһэн баримтануудые трибунал харижа үзэбэ гэжэ дуулгаба. Трибунал болбол эдэлиие гүйсэд гэжэ тоолобо.

Энээнэй һүүлээр гэмнэгшэ болбол плендэ абтаһан сэрэгэй…шаа гэмтэ ябадал хэһэнэй т…ерзовскэ заговоршигүүдэй з…һан тухай хэлэнэ. Дюбосс…хэнь хадаа:

Нацистнууд болбол концла…өөрыгөө политическэ зорил… бэелүүлхын түлөө хаагдаһан…хэрэглэдэг байһаниинь элир…ата агдаба гэжэ бидэ тоолон…гөө талаһаа, гитлеровскэ Г…гэмтэ ябадал хэһэниинь хада…абтаһан сэрэгэйхидые шад…рынь үгы хэхэ гэһэн зарил… гэжэ гэмнэгшэ үргэлжэлнэ.

8 мянган плендэ абтаһан с…рэгэйхид Норвегидэ хаалгаат… 30 мянган хүнүүд хүндэ хү…дэлмэридэ хэрэглэгдэдэг бай…

Үглөөнэй заседаниин һүүлэ…шэд болбол гитлеровецүүдэй… конвенциие эбдэһэн тухай… эрос. Энэ асуудал тушаа ба…үдэшын заседани дээрэ үзүүл…жэ шиидхэгдэбэ.

Аргентинын президент ба вице-президентын тушаалнуудай кандидадуудые арестовалба

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Юнайтед пресс сын дамжуулһань хадаа Джугуй городой засаг болбол демократическэ блогһоо президентын тушаалда кандидат Тамборини ба вице-президентдэ кандидат Моска батэдэнэй талые баригшад болохо 100 хүниие Буэнос Айресһаа барижа тушааба гэнэ.

Корреспондент мэдээсэхэдээ, Моска ба тэрэниие үдэшэжэ ябагшадай поездэ перроной тала барягшадай добтолго болоһоной һүүлээр, арестнүүд хэгдэһэн байна. Поездые буулаха үедэ нэгэ хүн алагдаһан байна гэбэ.

Венгерскэ республикын президентын тушаалда кандидатура дэбжүүлэгдэбэ

БУДАПЕШТ, (ТАСС). Худөөгэй жэжэхэн эзэдэй бээ дазнги партиин политическэ комитет болбол Венгерскэ республикын президентын тушаалта Тильди Золтанай кандидатурые партиин пленумээр дэбжүүлхые хурадхаһан тогтоол гаргаба.

Тэрэшэлэн коммунистическэ, социал-демократическа партинуудай зүбшөөрэлэй комисси энэ кандидатурые дэмжэлсэхэ тухай хэлэбэ.

Австриин компар… ээлжээтэ съе…

ВЕНА, февралиин 4. (ТАСС). …ска компартиин центральна к… бол апрелиин 19-һөө 22 хүр… ээлжээтэ съезд зарлаба. Съезд… сэхэ, зүйлынь: XII ба XIII-… нүүдэй хоорондохи үе соо пар… ябуулгын тухай ударидалгын… элидхэл, политическэ байдал… устав, хүдэлмэришэд ба… социально-политическэ эрилт… управлениинүүдтэхи комм… ажал-ябуулга тухай зүбшэ… рэшэлэн центральна комитет… ральна ревизионно комисси… болоно.

Харюусалгата редактор И. Г. ГАЛ…

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС, г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35 (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС, Улан-Удэ, Унэн). ТЕЛЕФОНУУД. ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: парт… и промышленности—7-89: сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.) об'явлений 2-64 (2 зв.)

Н—00545 Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж…